

Marjukka Patrakka

Kezän jälles tulou
TALVI

Marjukka Patrakka

Kezän jälles tulou TALVI

Kerdomukset livvin murdehel
(karjalan kielel)

Kiändi karjalakse
Tamara Ščerbakova

Toimittai
Svetlana Kondrat'jeva

Петрозаводск • Verso • 2014

Patrakka, Marjukka.

Р 32 Kezän jälles tulou talvi: kerdomukset livvin murdehel (karjalan kielel) / Marjukka Patrakka; kiändi karjalakse Tamara Ščerbakova; toimittai Svetlana Kondrat'jeva. — Петрозаводск: Verso, 2014. — 87 с.: ил. — В вып. дан. загл.: После лета приходит зима: рассказы на ливвиковском наречии карельского языка.

ББК 84(4Фин)6-44

© М. Патракка, 2014
© Т. Щербакова, пер., 2014
© О. Икконен, илл., 2014

ISBN 978-5-91997-137-5

Algusana lapsile

Hyvät lapset teijän ies on kniigu, kudai on kirjutettu teih näh. Kirjutti tämän kniigan suomelaine Marjukka Patrakka. Häi äijal tahtou, ku teijan tiedot karjalazih rahvahih näh kazvettas. Monis kniigois suau löydiä kirjuttajih da runoloin kerijäh näh, a täs kniigas löydyy kerdomus, kuduas suau lugie Elias Lönnrottah näh, Sampoh näh. Tiijustatto kui ilmestyy ”Kalevalan eepossuamyö” meijän muapallo.

On sie kerdomuksii, kuduat äijäl mielytetäh lapsii kaikkiel: kui valmistuo suureh talvipruazniekkah, kui lapset kirjutettih Pakkasukole da Lumitytöle, mittumii lahjoi kzyyttih. A vie sie on kirjutettu kallehieh pruzniekkoih näh, kudualoi nygöigi teijän perehis pietäh kallehennu. Tämä on jo kolmas kniigu, kuduah on kirjutettu kerdomukset lapsien eländäh näh jo talvel, konzu hyö opastutah školas.

Työ maltatto eliä rauhas da ystävällizenny, a nämmiss kerdomuksis vie opastutto parembi väliaigua vedämäh, kävelemäh da hiihtämäh, uuzii tiedoloi tiijustamah karjalan luondoh näh.

Minä hyväl mielel kiänin nämä kerdomukset karjalan kielel.

Tamara Ščerbakova

Kylmykuun pakkazet

Kylmykuun aluspuolel algavui tuučču. Ezmäi sordui vai 10 santimetrii lundu, kaikkieled rodihes valgei. Lopul kuudu algavuttih pakkazet, ilmu vilustui 20 gruadusissah. Tuli talvi.

Piäteniččän huondeksel Vierua muamah sellitti lämmih sobih. Piäle pani villupuzeron, lämmät sukkuhouzut, höyhentakini, a kaglu oli kiärritty lämmäl kaglupaikal. Piäh pani talvihatun da käzih kahtet alazet piälekkäi.

Muamo vedi Vieran Tan'an da Nikon luo, hyö kolmei yhtes mendih školah. Tuattah ei voinnuh vediä lastu školah, ku hänel pidi mennä sobruaniel yheksäl čuasul. Nygöi huondeksel kižai poijänke. Oli pimei aigu. Hyvä, ku palettih pihal valot. Rahvas kiirehtettih ruadoh, lapset da nuorižo opastumah školah.

— Maltatgo sinä, Viera, luistella? — kyzyi Tan'a.

— En malta da ni luistimii minul ei ole, — vastai Viera.

— Tahtozitgo sinä opastuo luistelema? — kyzyi Nikolai.

— Tiettäväine, tahtozin opastuo. Suannen luistimet opastazittogo työ minuu luistelema? — kyzyi Viera.

— Tiettäväine, opastammo, tänäpäi ehtäl pagizutammo vahnembi. Olis ylen hyvä kerävyö yhtes luistelema, — sanoi Tan'a da jatkoi:

— Tänapäi myö Nikolainke kyzelemmö toizii ystävii, ongo heile luistimet. Meijän koin rinnal, nygöi pakkazel ilmal, luaitah jiarandu,

kus vois meile yhtes luistella. A Viera huolestunnuol iänel rubei kyzelemäh:

— Suadanehgo kai linnut pakkazien aigua syömisty?

Pihal, ihan lapsien ies, käveltih sinne da tänne kyyhköit, net ečittih syömisty. Toizen taloin pihäs käveli varoi, se myös ečii syömisty. Pihal oli valgei, varoi löydi palazen leibiä. Ahkerasti koval n'okal n'okii sidä.

— Nygöi linduloil on jo vaigei löydiä syömisty, meile ei pidäs unohtella ripoittua suurimua da päiväzen siemenii syötinladazil, — sanoi Niko.

— Loitombi, ihan pihakulmas, ystävii vuotettih kaksozet Akim da Aleksei. Heile selläs oldih školareput ihan ku toizil lapsil. Ližakse mollembien käzis oldih vie laukat. Net oli luadinuh, hoikas faneeras, brihačuloiin tuattah. Niilös oldih kandlelehet. Yksi laukku oli mualattu valpassinzel väril, a toine — muzavalsinzel väril. Tänapäi heidy oli kučuttu muuzikkuurokal aluškolan lapsil soittamah kandlelehel. A urokoin lopiettu brihačut mendih omal soittourokal, harjoit-telemah uuzii melodieli, ku heile oli tulemas kodipruazniekku. Opastai eli školan rinnal, lapset käydih opastumah kandlelehel soittamah kaksi kerdua nedälis.

— Ongo teile luistimet? — kiirehel kyzyi Viera.

— Meile luistimet on, no nygöi net meile ollah pienet. Jallat kezän aigua hyvin kazvettih.

— Voidasgo teijän tuattas da muamas andua minul yhtet luistimet? — varovazesti kyzyi Viera.

— Tiettäväine, voidas andua sinule, no net ollah jo huonot da kulunuot, ei niidy sua nikelle lahjata. Meile net puututtih sevoittarispäi, tuatto mennyt talvel meile kohendeli niidy, — vastai Aleksii.

Sit lapsil tuli vastah kaksozien sevoitar Marija. Viera myös kiirehel kyzyi:

— Ongo sinule luistimet?

— Luistimet minul on, no tänätalven en ole niidy kenginyh jalgoih, en tiijä, sovitannehgo net luistelles. Ku ei sovitanne, annan net

Ira-sevoittarele. Oi, olis hyvä kaikil meile yhtes piästä luistelema! Andrei-died'oi sanoi, on tulemas talvi pitky da kovien pakkazienke. Mennyt talveh näh häi ihan hyvin arbai.

— Vuvven alus myös voibi olla lämmemi, — sanoi Marija, a iče hieroi rozazii, ku net jo vilustuttih.

Školas kaikin lapset mendih omih kluussoih. Kaksozil enzimäine urokku oli muantiedo. Nikolail oli matematiekku, a Tatjana meni karjalan kielen urokal. Vieran urokku algavui pajoloil. Pajatettih pajoloi talvipakkazih näh da jänölöih näh. Sit lapset jatkettih kirjutanduurokkua. Välil pajatettih kirjainpajozii. Oleg kzyzi opastajua:

— Tulougo jo nygöi Pakkasukko, ku algavuttih pakkazet?

— A Lumityttö tulougo myös tänävuon, ku on jo äijy lundu? — kzyzi Viera.

— Hyvät lapset, on vie aigua enämbi kuudu, konzu tullah Pakkasukko da Lumineičut, — vastai lapsil opastai.

— Meijän Pakkasukole on ylen hyvä ystävy Suomes, hänen nimi on Joulupukki. Hänen abuniekat ollah tontut. Hyö Rastavakse joga lapsel tuvvah lahjoi. Suomekse Rastavua sanotah Joulukse, se tulou

25 päiväl kylmykuudu. Suomes Joulu on enne Uttu vuottu. Meile Karjalas dai muijal ven'an mual

Rastavu on jällel Uttu vuottu. Joulupukki eläy pohjoses Korvutunturil, ihan lähäl

Ven'an rajua. No Joulupukin taloi on linnas, kuduan nimi on Rovaniemi. Lapset ymbäri maailmua kirjutetah Joulupukil. Hänel on ylen äijy abuniekkua, niidy sanotah tontuloikse.

Kiril sanoi:

— Minä olen nähnyh kuvas, kui meijän Pakkasukko da Suomen Joulupukki annettih toinetoizel kätty, tervehtettih toinetostu.

— Mustattogo, kus eletäh Pakkasukko da hänen vunukkaine Lumineičut? — kzyzi opastai.

Kodvazen peräs Leena nosti käin. Ole hyvä vastua kyzymykseh, sanoi opastai.

— Pakkasukko, Lumineičut dai kai abuniekat eletäh linnas Velikii Ust'ug. No en tiijä suannougo Pakkasukol kirjuttua kirjaine?

— Suau, suau kirjuttua. Pakkasukko da Lumineičut suajah kogo Ven'an mualpäi tuhanzii kirjazii.

— Kirjutettihgo Karjalaspäi lapset Pakkasukole. Minä en ole kirjutannuh, — hengähtijen sanoi Veera.

— Toven, lapset Karjalaspäi kirjutettih Pakkasukol dai tänävuon kirjutetah. Voibi kirjuttua Joulupukilgi, hänen ruadopajas maltetah lugie monil kielil, — jatkoil opastai.

Vieran piäh sytyi hyvä ideju: pidäy kirjuttua Pakkasukole. No tyttöine maltoi pidiä suudu kiini.

— Täh dieloh näh kerron ystävil kodih mennes školaspäi. Oi mi olis hyvä, ku Pakkasukko tuos lahjakse lapsile luistimet.

No lapsien školan urokat loppiettihes eriaigoin. Viera meni kodih Tatjananke da kaksozien brihaččuloinke, häi kzyzi:

— Voizimmogo kzyzö Pakkasukol lahjakse luistimet?

— Ajatus on ylen hyvä, pyhänpiän buabo Anastasija kučui meidy gostih. Sie kaikin Pakkasukol kirjutammo kirjazet, — sanoi Tan'a.

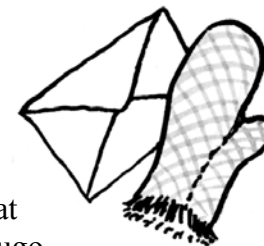
Brihačut oldih ihan sidä mielä, no hyö jo kiänyttih oman koin dorogal.

— Sinä, Viera, voit kirjuttua Anastasija buabanke yhtes, häi sinul avvuttuu, — sanoi Tan'a Vierale.

Sit tytöt jatkettih matkua kodih. Tan'a toi Vieran ihan pordahien edeh. Pertih tulduu Viera sanoi muamalleh:

— Minä tahton soittua Anastasija-buabale.

— Mittuine dielo sinule nygöi on, kiirehel soittua?

Lapset kirjutetah Pakkasukole

— En voi sanuo. Se on minun tainu.

Muamo otti kobričan kädeh, löydi buaban numeron, andoi kobričan Vierale. Häi kiirehel juoksi toizeh pertih, kzyzi:

— Anastasija buabo, kuuletgo sinä minuu?

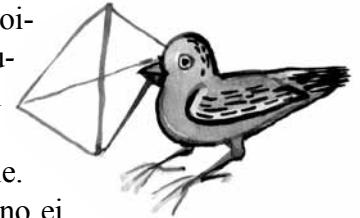
— Kuulen, kuulen. Midäbo tahtot kzyzö?

— Myö, lapset, pyhänpiän tulemmo sinulluo gostih. Rubiemmo kirjuttamah Pakkasukole. Voizitgo sinä avvuttua minule kirjastu kirjuttua, minä iče en vie malta hyvin kirjuttua, — hilläzeh saneli huolestunnuh Viera.

— Armas lapsi, tietäväine, minä avvutan sinule. Myö kahtei menemmö keitändypertih, a toizet ruvetah kirjuttamah olopertis, — vastai buabo.

— Passibo sinule suuri, huomei vastavummo, — šupahutti Viera da salbai kobričan.

Vieral pyhänpiän huondeksel ei himoitannuh muata. Kirjuttamine Pakkasukole da uvvet luistimet kogoaijan oldih mieles. Ližakse vie mietii mittuine lahju pidäs kzyzö pienele Ruddi-velle. Muamo da tuatto arvattih tyttären tuskii, no ei sanottu hänel nimidä.

— Viera, tule tänne lapsien pertih kaččomah, kui päiväine nouzou, — kučui tuattah pienen vellenke yskäs.

Viera huolehtunnuh oli vie kuhn'al stolan tagua, a puolet mannukuašat oli vie syömätä.

— En minä voi syvvä kaikkii kuaššoi, — hengähtäjien, sanoi Viera.

— Älä syö, liigua minä sinul annoin. Jätä vai, panen net susiedan koiran astieh, — sanoi muomo.

— Passibo, — sanoi Viera da juoksi tuatalluo.

Aigua oli jo puolikymmene. Lapsien pertin ikkunaspäi nägyi puusto. Puuston tagan oli pienii taloloi, a niilöin tagan nägyi päiväzen nouzendu. Taivas ozuttihes madalannu, a puut ladvoin puoles oldih ihan ruskiet. Kodvazen peräs rubei nägymäh päiväine. Enzimäi nägyi vaiku yläreunu.

— Päiväzen nouzendu da laskevundu on kummaline čomevus, —
sanoi Viera.

— Toven, toven nämmä päiväzen aijat ollah ylen čomat, — ližäi
tuatto vie jatkoj, — mejän muilman luondo on ihmelline, sidä ei sua
tuhlata, pidäy kaččuo da vardoija, kai roskat ainos pidäy ruokkie.
Ei sua lykkie hyvii tavaroj roskih.

— Oi, a minä en syönnyh loppussah kuaššua, ongo se tuhluam-
mine?

— Ei se ole tuhluamine, ku loput vien minä susiedan koiral, a ku
heittäzin net roskih, se olis tuhluamine, — sellitti tuattah.

Pieni velli myös ihastelih päiväzen nouzendua, ylen iloizesti kirgui
da taputteli kämmenel ikkunua. Päiväine jo nägyi ihan tävvenny, sit
tuatto heitti poijan lattiele kižumah Vieranke. Viera ozutteli vellel
bobazii.

Murginan jälles tuli Tan'a ottamah Vierua, a hänel oldih jo vattiet
piäle. Anastasija buabo eli lähäl, tytöt ylen terväh piästih pertih.
Marija jo pagiži buabanke, hyö varustettih suurel stolal 4 listua
bumuagua da kirjuttimet. Keitändypertin stolale oli varustettu yksi
valgei listu, piirdin da kumi, ku Viera kirjuttajes luadinou virhen,
se vois pyhkie iäre.

Terväh tuldih kaikin lapset, jaksavuttih. Anastasija
buaban pieni vuarnakko oli ihan täyzi, stuulal da stolal
viruttih alazet da hatut. Late oli tävvikkö lapsien kengii.

Buabo tervehtii lapsii, sanoi:

— On tänäpäi ylen
hyvä talvipäivy, suau kir-
juttua Pakkasukole. Is-
tukkuatokseh nygöi kir-
juttamah. Myö Vieranke
menemmö keitändyper-
tih, sie suau rauhas sel-
littäjen kirjuttua. Uksen
salbuan.

Kirjutango minä:

— Rakas Pakkasukko da kuldaine Lumineičut, — kyzyi Viera.

— Kirjuta vai, se on ylen čoma kirjazen algu, — vastai buabo.

Viera otti kirjuttimen, rupisti huulet da kirjutti: Rakas
Pakasukko.

— Luve nygöi, midä olet kirjutannuh? — sanoi Anastasija buabo
hyväl iänel.

— Oi, täh pideli kirjuttua kaksi k-kirjaindu.

— Meile on kumi, pyhki se sananloppu iäre da kirjuta Pakkas-
ukko.

Pyhkii Viera kumil sanan lopun da oigiesti kirjutti.

Pakkasukko!

*Nygöi on jo talvi, ylen äijäl vuotammo teidy. Minul on
jo pieni velli, hänen nimi on Ruddi. Minul on yksi kyzymys
lahjah näh. Voizitgo sinä, Pakkasukko, tuvva minul
luistimet. Moizet ihan valgiet, tyttöloin luistimet. Tuatto
sanoi minule niidy ei sua tuhlata. Sendäh minule suas
tuvva vahnatgi luistimet. Kyzelin minä tiä moizii, no en
suannuh. Voizitgo tuvva Ruddile pehmien bobazen. Jänöi
hänel olis ihan hyvä.*

*Lumineičut, mustatgo sinä, kui myö pajatimmo
talvimeččäh da tähtitaivahah näh?*

*Sinä myös tulet meile čomis valgielois sovis. Voimmo
tiä pajattua. Minul kirjastu kirjuttua avvutti Anastasija-
buabo. Opastun vie enzimäzes kluasas. En vie ihan hyvin
malta kirjuttua.*

*Toivotammo teile, buabo da minä, tervehytty. Tuogua
hänelegi lahju.*

Sit Viera kirjutti nimen da sugunimen, a buabo avvutti kirjuttua
adressii.

Toizien lapsien kirjazet oldih jo valmehet. Lapset yhtes kirjutettih Pakkasukole da kyzyttih kaikin lahjoikse luistimet. Buabal oli jo valmis suuri konvertu da äijy počtumarkua, häi valmehekse oli jo kirjutannuh konvertal Pakkasukon da Lumitytön adresin.

— Panemmo kai kirjazet yhteh konvertah, liimuammo sen piäle äijän markua, — sanoi Anastasija buabo, — sit Pakkasukko seiččemel lapsel nepremenno löydäy luistimet. Hyö tahtotah yhtes luistella.

Kai kirjazet oldih konvertas, se oli liimattu kiini.

— Oi, tämä oli minun enzimäine kirjaine Pakkasukole da Lumitytöle, — huolehtien sanoi Viera, — vähäzel varain kirjuttua. Hyvä, ku buabo avvutti. Passibo sinul, babaine.

Buabo silitti tyttözen piädy, sanoi:

— Hyvä kirjaine on kirjutettu. Toven sinus voibi tulla putin kirjuttai.

Tan'a da Marija jo kannettih stolal čuajučuaškoi. Viera kandoi mezivakkastu. A buabo toi suuren laudazen kanelijanke bulkazii. Sit vie häi toi hiilavan čainiekan.

— Ongo kaikile školadielot hyvin? — kyzeli buabo.

— Meile kaikile kai školas menöy ihan hyvin, — kerdoi Marija.

— Minuu myö on ylen hyvä enzimäzes kluasas opastuo lugemah da kirjuttamah, — ližai Viera.

Buabo vie otti ”Oma mua” lehten da lugi siepäi kerdomuksen kondien maguandan näh. Lapset kiitettih buabua. Sit vuorokkai mendih selgiemäh kodih. Buabo provodii lapsii da viiputteli heile käil, konzu hyö oldih jo pihal.

Lumiukkopäivy

Talvikuun enzimäzel nedälil pakkaine lauhtui. Tossaren huondeksel, školah lähties, pakkastu oli 20 gradussii. A kolmanpiän Aleksein da Akiman tuattah kačahtih gradusniekkah, diivihes:

— Midä nygöi on pihal? Pakkastu ei ole, grudusniekku ozuttau 2 gradussii lämmiä! Nenga terväh pakkazen lauhtumistu minä en musta.

Poiijat ihastuttih, heile tuli mieleh luadimine lumiukkoloi da elättilöi.

— Voibigo nygöi luadie lumiukkoloi? — kyzyi Akim.

— Uskon, päiväl voibi niidy luadie.

— Tänäpäi sit on ylen äijy ruaduo, — kirgai Aleksei da juoksi pezemähes.

Akim oli jo sobii piäle panemas.

— Tulgua syömäh, — kučui muamah keitändypertispäi.

Hyvin mielytti brihaččuloi kuaššu, čuaju voileivänke da juablokku.

— Minä teijän reppuloih panen toizet alazet. Nygöi menettö vahnois perčatkois. Net kastutah lumiukkoloin luadijes, sit net määrrät reppuh, a kuivat alazet, kodih tulles, kädeh, — mustattogo? — saneli muamah.

— Mustammo! — vastai Akim.

Lapsed kiirehtäjän sellittih da lähtiettih školah. Pihal Aleksei sanoi:
— Ku olizimmo diedöin da buaban duačal, pihal ei nägys nimidä, ku sie ei ole sähkyö. Päivät nygöi ollah pimit, taivastu nivouse ei nävy. Onnuako vie vihmuu?

— Tunnetgo sinä vihman tippazii? — kyzyi Akim.

— Tunduu ihan hyvin vihman čipetys, — vastai Aleksei.

Brihačut kiirehtettih školah. A školan pihas jo kokotettih lumiukot da lumiakat. Suuret škol'niekat tuldih školah aijembi luadimah lumiukkolo. Keviäl lapset peitettih sarvual vahnoi rengilöi, kuduat nygöi sai panna lumiukkoloil piäh. Oli sie varas kuivii pihl'ajan muarjoi, kuuzien da pedäjien oksii, niile hyvin sai čomendua luaittuloi lumiukkolo da lumiakkoi. Tytöt luaittih lumineidizii da čomendettih niidy pihl'aimuarjois luaittuloil buusil, a kaglukset navedittih buolutuhjolo in varbois.

Soitti jo kelloine urokoil. Ezmäzen kluasan lapset oldih pihal, oli enzimäine voimisteluurokku. Heile sai luadie omas čuppuzes pienii lumiukkolo. Net oldih kazvol ihan heijän jyttymät. Sie oli pienii lumiukkolo, lumiakkoi da lumilapsii myös.

Oleg pyöritti kaikkii suuremban lumipallon. Kiril pyöritti pienembän, nostettih se yhtes suuren lumipallon piäle. Viera pyöritteli pienii lumikiämmizii. Yhten kandoi lumiukon piäkse. Opastai toi pienen sinizen rengizen lumiukole hatukse. Oleg kiirehti tartuttua keldujuurikkuo nenäkse. Löydyi pienii muzavii kivizii silmikse. Toizet Vieran pienet lumipallozet Oleg azetti kázikse. Ližakse azetettih kázipallozien sydämeh yksi kuivu oksu ylähpäi, a toine alahpäi. Rodihes buiteku astuju lumiukkoine.

Nygöi Andrei toi suuremban lumipallon, se tuli lumiakan alimazekse, Natoi pyöritti pienembän pallon sen piäle. Andrei azetti piän. Opastai löydi čomil kukkazil kuvitetun paikan da sidoi akal piäh. Sit Oleg myös luadii kázii, oigieh kädeh vie navedittih pieni poimiččuine.

Ymbäri oli luaittu jo viizi lumilastu, kudualoil piäs oldih eriluaduzet hatut: yhtel piäs oli vahnu leirihattu, toizel oli ruskei

lippulakki, kolmandel oli muzavanruskei baskeri, a kahtel tyttölapsil oldih piäs pienet paikat.

— Oi, mittuine hyvä on tänäpäi Lumiukkopäivy! — sanoi Viera.

Opastai jatkoi:

— Nygöi myös ollah tulemas kovat pakkazet. Luaitut lumirahvas kylmetäh-jähtytäh, sit kešetäh ihan lämmäh keviässäh.

Päiväl suurembat lapset luaittih lumipallolöis linnu. Seinäh pandih kolmin pallolo in piälekkäi.

— Levuo lumes luadimah emmo rubie, ku se ei kuadus kenen tahto piäle, — sanoi Ignattu.

Lumilinnan sydämeh vie luaittih skamn'azii, suures pallos labjal leikattih piälys iäre, hyvin taputettih kovembakse.

Anna sanoi:

— Jähtyy tämä skamn'aine, sit sen piäle suau istuo.

— Oletto tänäpäi hyvin äijän ruadanuh. Täyzi školan piha on čomendettu lumiukkoloil, lapsil da vie loitombi on luaittu linnu, — hyväl iänel kiitti lapsii opastai Puavil Andrejevič.

Lapsil oli hyvä mieli vie ielleh jatkoa talven aigua školan pihas lumirakennus-ruadoloil.

Lumitytön kirjaine Vierale

Talvikuun puoles välis oli ihan täyzi talvi. Jälles lumiukkopäiviä ilmu vilustui da tuuččai 3–4 päiviä peräkkäi. Muam piäl kerdyi jo yli 5 santimetrii lundu. Školan piha čomeni, kai lapsien luaitut lumiukot, lumiakat da lumilapset oli peitetty uvvel lumel. Lapset saneltih:

— Školan piha on ihan suarnalline!

Vieran muamah kävyi ottamah počtua. Lattiel sordui kirjaine. Muamo nosti sen da diivihes, ku se oli kirjutettu Vierale. Kirjazen huruas čupus oli kirjutettu työndäjän nimi — Lumityttö.

— Ihastuu nygöi Viera, — duumaičči muamo.

Pani sen kirjazen senčoin stolal. Viera tulou školaspäi da sen kerras nägöy. Muamo kiirehel meni poijalluo, ku häi havačui päivyunen jällel da ečii muamua.

Tan’ a toi Vieran kodih.

— Tule sinägi, Tan’ a, juotto yhtes Vieranke čuajun. Vierale on tulluh kirjaine. Voitto sen lugie yhtes, — sanoi muamah tyttölöile, avujen ustu.

Viera hämmästy:

— Kenbo voibi minule kirjuttua?

Kiirehel jaksavuttih da nähtih stolale kirjazen. Viera pidi sidä käis, sit nägi työndäjän nimen — ”Lumityttö”.

— Avvutango minä sinul avata kirjazen? — kyzyi Tan’ a.

— Avua sinä. Sit se avavuu čomasti, — sanoi Viera.

Muamo oijendi Tan’ ale nožničat, häi hyvin ahkerasti leikkai konvertan reunan da avai sen.

— Ota iče kirjaine konvertaspäi.

Viera varuajen otti sen. Tytöt mendih istumah divanale, rinnakkai istujen Viera lugi, a erähii kohtii lugie avvutti Tan’ a.

”Kullanmuru, Viera. Myö Pakkasukonke ihastuimmo sinun kirjazeh. Sie yhtes konvertas oli vie 6 kirjastu. Työ kaikin 7 lastu oletto hyvät ystävät. Oletto rauhallizet da ahkerat lapset. Jänöit meile kerrottih, kui työ kezäl buaboloin da diedöloinke opastutto ruadamah, hyvin heile avvutatto. Maltatto kuunella heijän käskylöi. Jänöit vie sanottih, kui työ suvaičetto luonduo. Kävyttö lähimäzeh meččäh keriamäh muarjoi da sienii, opastutto tundemah mečaseläii linduzii. Etto koske niilöin pezii. Vie maltatto tundie harvoi kukkazii, etto kaiva niidy muaspäi. Jänölöi mielyttäy teijän ogrodu da se, ku työ kezäl valmistatto talvekse linduzil syömisty.

Pakkasukko käski minul löydiä teile luistimet. Voizitgo sinä kirjuttua minul, min suurus on sinun jalgu? Mittuine on sinun kengännoumeru? Sinä olet enzymäzes kluasas, on sinul kuuzi vuotta. Kengän noumeru voibi olla 26 dai 31. Sinä vie kyzyit lahjan pienel vellel da Anastasija-buabale. Voizitgo kyzyö vie tuatalles da muamalles? Kirjuta minul vastavus! Tervehytty sinul. Lumityttö.”

Uuvven koin pruazniekku Talvi Miikulan päivän aigua

Viera istui ihan hilläine. Sit häi sanoi:

— Voizingo huomei mennä Anastasija-buaballuo? Tahton kirjuttua vastavuksen Lumitytöle.

— Soitammo ehtäl buabale da kyzymmö, voitgo mennä hänellyö. A Tan'a sinuu vedäy, ehtäl minä libo tuattas tulemmo ottamah.

— Nygöi tulgua juomah čuajuu, — sanoi muamah da meni kuhn'al.

Čuajun aigua Viera diivihes jänölöihnäh, kuduat kezäl kačottih lapsien ruadolo da kerrottih kai Lumitytöle.

— Minä mustan, kui kezäl Jevdokija-buaban ogrodas jänöi seižoi tagaluapoil da kačoi meihpäi, ei meidy varannuh da ni pajennuh ei, — musteli Viera.

Konzu illal tuli tuattah ruavospäi, Viera juoksi vastah ozuttamah Lumitytön kirjastu. Sit soitti Anastasija-buabale:

— Minä sain kirjazen Lumitytöspäi. Hänel pidäs kirjuttua vastavus. Voingo tulla huomei školan jälles sinnulluo, sit yhtes kirjuttazimmo kirjazen? — kzyzi Viera.

— Tiettäväine voit tulla. Lumitytöle terväzeh pidäy vastata. Uudeh vuodessah jäi vai kaksi nedälii. Minä vuotan sinuu huomei, — vastai buabo.

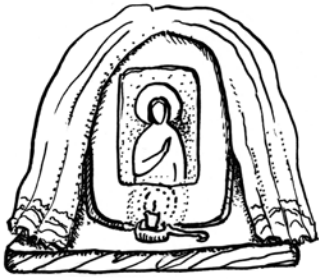
Tuatan da muamanke miärättih Vieran jalgaine, tiijustettih mituine noumeru luistimil pidäs olla.

— Hyvä olis suja noumeru 31, sit vois niille luistella 2 talvie.

Kaksozien vahnembat suadih remontiruija ihan valmehekse vahnu taloi. Akiman da Aleksien muamah oli elänyh da kazvannuh täs kois t'outanke da diädänke. Rajale oli äijy sizärddy, a t'outal ei olluh lapsii. T'outa kzyzi vahnembil yhty tyttösty, kazvatettavakse. Raija iče tahtoi lähtie heile elämäh. T'outal da diädäl oli jo enämbi 50 vuotta. Nygöi hyö jo oldih kuolluot. Rajale jäi tämä taloi. Taloi oli tuhmennuh, no seinien parret oldih ihan hyvät. Sendäh Raija da Juurii otettihs pidämäh remontua da valmistamah sidä uvvekse koikse. Kaksozil se oli ylen hyvä. Heile nygöi oli oma piha. Pihas oli oma kyly, halgosarai da vie ruadosarai, kus tuattah ruadoi da valmisteli remontuvehkehii, ku iče maltoi niidy luadie. Kaksi keziä häi jällel ruaduo, puoleh yössä remontiruičči omua kodii. Raija-muamo myös jällel sairalan ruaduo meni sinne, miehel avvuttamah. Heile oli hyvä, ku sil aigua poijat eletti Juuran vahnemielluo, kezämökil. A sie oli toizii lapsii, a yhtes ystävien kel aigu ei tulluh pitkäkse.

Raijan t'outan mies oli rakendanuh tämän taloin, iče oli roinnuhes 19 päivy talvikuudu. Sidä päiviä kaikin piettih suurennu pruazniekannu, ku oli se Talvipruazniekku — Miikulan Päivy. Kodi valmistui. Enzimäzet kaččojat uuttu kodii oldih ferman vahnu ižändy da hänen velli. Nämmä vellekset otettih lapsii opastumah kandlehel soittamah.

Pertih tuodih kukki da se enzimäzikse työttih lattiel kävelemäh. Toine velli toi kažin, se muga terväzeh pyörähytti sellän da čihizi kukkihpäi. Kukki oijendeli kaglua da hol'ahutti: ku-kkare-kuu! Oli suovatan ehty, brihačut oldih kois. Kogo perehel oli vessel kaččuo kažih da kukkih, no kodvazen peräs net

viettih omil eländypaikoil. Koin kaččojat oldih nämmii taboi nähty ennen, kaksozil brihaččuloil net myös mielytettih.

Tuatto sanoi:

— Enne pidi olla nepremenno nenga, kui myös luajimmo, a meidy nämmä tavat vai veseldetäh.

Algavui muuttamine fatieraspäi uvdeh kodih, nygöi avvuttamah tyldih endizet dai uvvet susiedat. Tuodih tavarat endizes koispäi, se oli kerrostalo. Tuodih myös uuzii tavaroil, ku tämä kodi oli suurembi. Pertii oli nelli da ližakse vie suuri kuhn'u. Kuhn'al oli suuri päčči da plita. Oli, tietäväine, elektroplita. Perek jo nedälin eli uuvves kois. Nygöi hyö hommattih suurdu stolua kuhn'al, ku oli tulemas äijy gost'ua. Oli jo täyzi stola dai kogo kuhn'u valmistettuu syömisty da piiruadu.

Enzimäzet gost'at oldih Juuran vahnemat. Hyö hyvitettih ižändiä da emändiä, toivotettih lykkyy kaikil koin eläil da oijendettih lahju. Se oli kogo suvun vahnu Pyhä Nikolain obrazu, katettu uvvel kuvitetul kážipaikal. Raija da Juurii ihastuttih da kiitettih tuoi lahjas.

— Tämä on ylen kallis lahju meijän perehel, — sanoi Juurii.

Toine gost'u toi suuren leivän da sen piäle kupin suolua, ku kois nikonzu ei loppevus leiby da suolu. Susiedu toi koivuhallon, ku taloinpertilöis olis ainos lämmin. Anastasija-buabo toi suuren kalakurniekan, a Jevdokija toi suuren staučan piiruadu.

Nygöi oldih jo kai gost'at pertis, tuldih lapset da heijän vahnemat. Oli hyvä tavata toine toizii talven aigua, ku kezälegi harvoin

yhtelaigua vastavuttih. Kuului vesselii paginoid, tiijustellen uudizii toine toizespäi.

Juurii kiitti buabua da diedöidu, ku hyö kahten kezän aigua kačottih da hyvin kazvatettih poigii. Hyö Raijanke voidih rauhas remontiruija taloidu.

— Tulgua nygöi, pojat, soittamah kandlehelil gostile, — sanoi Juurii.

Akim da Aleksei tuldih, hyö azetettih kandlehet pienele pitkäle stolale. Algai helistä karjalaine kadrieli.

— Tädä minä en ole vie kuulluh, — sanoi Jevdokija-buabo.

— Tämän kadrielin myös opastuimmo soittamah ihan täh pruzniekkah näh, — vastai Akim.

Kaikin taputettih käzil. Sit oli syöndy aigu. Syömizet oldih ylen magiet, kaikin kiitettih Raija-emändiä. Sit miehet lähtiettih kaččomah ruadopertii. Sie oli Juuran kai ylen hyvät ruadokonehet da vehkehet.

— Kaččokkua nämmii lavvanpaloi. Arbuattogo, mikse nämä on valmistettu? — kyzeli da ozutteli valgieloih laudupaloih.

Niken ei maltanuh arvata.

— Kuivat nämmä jo ollah, — tostihes F'odor-diedöi, ku otti yhten palan kädeh.

— Kuspäi sinä nengozi laudazii sait? — kyzeli F'odor.

— Sain net suomalazes tuttavas, kudai kävyi meile taloidu kaččomah, kaksi päiviä sit. Tutustuin hänenke kezäl, konzu pojat käydih kirjastoh soittamah kandlehelil. Häi kyzeli minuu poigih näh da kandlehih näh. Häi vie minul kerdoi, kui iče luadii omil kolmel lapsel kandlehet. Hänel jäi vie laudoi, toi net lahjakse kandlehien piirustuksienke. Nygöi iče opin luadie kandlehen. Poijat opastutah soittamah, a minul pidäy opastuo kandelihii luadimah, — saneli Juurii.

Sil aigua Raija ozutteli piendy pertii, kuduas oli vai stola da kaksi stuulua.

— Tahton täh azettua kangaspuut. T’otan puut Juurii korjuau, sit voin kudio hurstilo.

Tuldih sinne tytöt. Marija kzyzi:

— Opastatgo meidy kudomah hurstilo?

— Tiettävaine, opastan. Työ jogahine kuvotto ičelles pienen maton.

— Minä vie vähäzen kazvan, sit kuvon ičel maton, — sanoi Viera.

— Toven, toven kuvot, — jatkoi Raija.

Brihačut soitettih kandlehil. Vie pertih tuli ližiä gost’ua. Tuli Rajan ruadokollegoi. Buabat da diedöit lähtiettih kodih, mugai lapset vahnembienke jo kiirehtettih kodilo myö. Kaksozet uvvessah ozutettih kandlehii, ku uvvet gostät ei niidy nikonzu nähty. Eigo kuultu heijän soitandua.

Hyväl mielel brihačut soitettih kadrieli da muudu melodiedu. Joga melodien jälles kaikin taputettih da kiitettih soittai. Raija myös syötti ystävii. Brihačut heijänke juodih čuajuu da syödih piuruadu.

Pruazniekan valmistamine

Talvikuu meni ylen terväh. Kaikin vuotettih uuttu vuotta: buabat dai diedöit, muamat dai tuatat, lapset dai nuorižo. Eriluaduzesti valmistuttih pruzniekkah näh školah opastujat, tytöt dai brihačut.

Pakkasukkoh da Lumityttöh lahjoinke da pajoloinke ihasteltihes lapset. Vaiku ihan pienet lapset ei vuotettu Uuttu vuotta da sen pruzniekkua. Hyö nikonzu vie ei nähty tämän mostu pruzniekkua.

Lapset školah mennes kerrottih toine toizel mittuine kost’umu heile ommellah, mittumii runoloi ruvetah kerdomah Pakkasukol. Suurembat lapset löyhkettih ystävil midä magiedu syömisty iče valmistetah.

— Minä pastan tortan. Olen löydänyh lehtes uvven retseptan, tahton oppie sidä pastua, — saneli Marija yhtenny huondeksennu Tan’ale, Nikolaille da Vierale.

— A myö tahtommo Nikolainke valmistua kaikenjyttymii syömizii. Minä valmistan saluattoi, Nikolai keittäy lihažarkoin. Muamo ostau hyviä lihua, — jatkoi Tan’a.

— A minä pastan mamanke pienii leibäzii, pečenn’oi, — mainičči Viera.

Sit vie hänel juohtui mieleh gostittua Pakkasukkuo da Lumityttö pečenn’oil.

Aigu meni lendäjän. Vuosi loppies. Jäi vai yksi nedäli uudeh vuodessah. Kahtentostu aigua yödy algavuu Uuzi vuosi, se on jo pruazniekan aigu.

Školas kluasat kai oli čomendettu. Lapset káziruadourokoin aigua leikottih kaikenualazii tähtii, opastai oli valmistannuh eriluaduzii malliloi. Niidymyö lapset piirustettih enzimäi valgiel bumuagal, a sit nožničoil leikottih. Vieral himoitti koisgi leikkuo tähtilöi. Muamah avvutti tyttärele leikata enzimästy tähtie, sit jo iče Viera äijän niidy leikkai. A ehtäl tuatanke liimattih niidy ikkunoin st'oklil. Se ruado yhtenjuyti mielytti tytärdy dai tuattua. Kirkahien illoin aigua hyö yhtes käydih kaččomah tähtitavastu. Tuattah opasti Vierua tundemah tähtii. Olohuonen suureh ikkunah liimattih Otavan tähti da Pohjozen tähti. Keitändypertin ikkunah Viera liimai äijän eriluaduzii tähtii da pyöräzen kuun. Tuatan da muaman pertin ikkunah liimai suurembii tähtii.

Enne Uuttu vuotta ruokittih pertilöi. Pihal viettih kai hurstit pyhkittäväkse da puistettavakse. Pölyt imuroittih, pyhkittih ikkunoin pieližet määrräl rivul da pestih pertilöin lattiet.

Tan'a da Nikolai oldih kuhn'al. Studeninlihat oli jo keitetty, nygöi vilustuttih. Nikolai eroitti lihois luut da vedi net susiedan koiral, otti terävän veičen da pilkoi lihat pienikse palazikse. Muamo tuli jagamah lihoi stauččoi myö, niilöin pohjal pandih puoli kanan jäiččiä, a sit lihoin da jäičän piäle kuattih lihaliemi. Kai staučat viettih balkonal vilustumah, niilöin piäle azetettih suuri jušeikku, ku linnut ei piästäš niidy syömäh. Muamo sanoi:

— A tämän staučan jätän huomenazel illal, sen vie čomendelen leikotul kuival petruškal.

Tan'a t'orkal hienondi keitettylöi ruskojuurikkoloi, kartohkoi da vie 2 keldujuurikkuo. Muamo rubei nevvomah:

— Nygöi luaijmmo "Kalaturkin", se on saluatan nimi. Alimazennu ripoitammo pilkottuloi keldujuurikkoloi, niilöin piäle myös pienii palazii suolattuloi sel'odkoi, niilöin piäle kartohkat, ruskojuurikot. Sit ripoitammo myös suolatut kalapalazet, piäle kartohkupalazet

da ruskojuurikot. Vie kerdu kalua, kartohkua da ruskojuurikkuo. Staučču tuli tävvekse. Voibi täyttiä vie toine pienembi staučaine.

— Nygöi pidäy kattua saluattu majonezal, tarkasti kačommo, ku ei valua liigua, — ielleh nevvoi muamo.

— Čomendango minä tämän saluatan? — kyzyi Tan'a.

— Sidä čomendammo ennen stolal navedindua leikattuloil jäiččien pyöräzil, a nygöi sen panemmo jäiškuappah. A sinä tule valmistamah tostu saluattua, — kučui muamah.

Tan'a kuoritti keitettyt jäičät, huarukal pilkoi net čuaškas pienikse palazikse. Kuadoi suuren kupin keitetty kypsiä riissuu. Muamo avai vakkazen kukuruuzua, kuadoi liemet iäre, ližäi net saluattuastieh. Otti vie holodil'niekaspäi kruaboin keppizet, pilkoi net pienikse, pieksi yhtes asties da hilläzeh valutti majonezua piäle.

— Nygöi on jo kaksi magiedu saluattua valmistettu da pandu jäiškuappah.

— Oi, oi! Voinnengo minä vuottua, huomenessah, — kirgai Nikolai da jatkoi ielleh:

— Konzu minul roih oma restoruanu, kučun sinuu, Tan'a, saluattoi valmistelemah. Tan'a vastai:

— Voin tulla, no vaiku talvel. A kezäl minul roih äijy ruaduo ogrodas!

— Nygöi kokki da agranomu katakkua stola, — sanoi muamah.

Lapset katettih stolua, sit jo tuli tuattah kuuzahazenke.

— Panen tämän jäittänyön kuuzen kodvazekse käymälpertih, anna suletah lumet, — sanoi tuatto.

A Tan'a muamanke, kuhn'al ihasteltihes vilustujua tortua, se tuoksui ylen hyväle. Tortan piäle oli piähkinöis luaittu valgei tähti.

— Hyvänägöine on sinun uuzi tortu, — kiitti muamah tytärdy.

— Minuu myös se mielyttäy, ku tullou se magiekse, rubien toičigi nengostu luadimah, — vastai Marija.

Pakkasukko da Lumityttö

tuodih iluo da lykky

E nne uuttu vuottu lapset ei muattu. Aleksei da Akim havačuttih enne vahnebbii. Hyö kačottih ollahgo kai tavarat omile paikoile.

— Muamo on jo keitändypertis, menemmö kuaššua syömäh da kyzymmö, voizimmogo jo huondekses čomendua kuuzen, — sanoi Akim.

— Noseolis ihan hyvä. Otan čomenduksetyläškuapaspäi, — vastai tuattah.

Otti häi pertipordahat da meni škuapan edeh, kirgai:

— Poijat tuletto ottamah juašeikkua čomenduksienke?

Terväzeh poijat oldih jo rinnal, oijendettih käit, juašeikkazehpäi.

— Enzimäi syömmö, vaste sit avuammo juašeikkazen, — sanoi tuatto.

Brihačut viettih čomendukset divanale da tuldih kuhn'al syömäh.

Oli syödäväkse, tävven yön päčis keitetty, ozrukuaššu. Tuatal, enne uuttu vuottu, se oli paras syömine. Häi luadii kuaššah voisilmän, poijat syödih kuaššu mandžoivarenn'anke, muamo tahtoi syvvä mustusmorodinan varenn'anke.

Algavui kuuzen koristamine. Kuuzen ladvah tuatto kiinitti hobjuvärizen tähten. Sit otti elektrotuohukset da kiinitti net kuuzen oksile. Akim pani štapselin razetkah, sytyttih sähkötuohuksuot.

— Hyvä. Tulet paletah. Nygöi työ voitto riputella čomenduksii, kui vai tahtotto, — jatkoi tuattah.

Viera muamanke pastoi pečenn'oi, valgieloi tiähtii da muzavii pyöräzii. Häi tahtoi niidy lahjata Pakkasukole da Lumityttöle. Muamah avvutti niidy panna čomah vakkazeh da kiärie se muzavanruskieh bumuagah. Sit ymbäri vie viettih valpas lentaine da vakkazen piäle navedittih čoma bantu. Liimattih čoma otkritkaine, kuduah oli kirjutettu:

— Pakkasukole da Lumityttöle lykyllysty uuttu vuottu.

Toivottau Viera.

Vie valmistettih toine pakiettaine Anastasija-buabale. Pienembän otkritkan kirjutti iče Viera.

— Hyviä uuttu vuottu, sinule, toivottau Viera.

Muamo kačoi bokaspäi da juohtutteli kirjaimii.

Oli vie hämäryaigu, konzu Viera tuatanke lähtiettih tervehtimäh buabua Anastasijua. Muamo pani tuodavakse vie saluattua, sanoi:

— Anastasija-buabo ei ole nikonzu syönnyh nengomua saluattua da ližäkse panen vie kois pastetun magien leivän.

— Mengiä nygöi, eiga jättö kodih. Anastasija lähtöy poijalluo, häi on buabo Tan'an da Nikolain. Sinule Viera häi on vai susiedu — buabo.

— Ylen armas minule häi on, — kirgai Viera da juoksi tuatalleh peräh uksepäi pordahil.

Anastasija-buaban stolal oli čomendettu kuuzi: riputtih engelizet, tiähtet da vie kolme ihan oigiedu tuohustu.

— Minä sytytän tuohukset, istun da mustelen omua eländyaigua, mennyzii uuzii vuozii da Rastavoi.

— Viera, a sinä vuotatgo Pakkasukkuo da Lumityttö, — kyzeli buabo.

— Vuotan ylen äijäl da vie varuangi, — sanoldi Viera.

— Älä varua. Pakkasukko da lumityttö tuvvah iluo kaikile, — taputtajen tyttözen olgupiädy, sanoi buabo.

Viera nosti tuatan sumkaspäi lahjat buabale, sanoi:

— Hyviä uuttu vuottu sinule da lämbimäzesti sebäi buabua.

Tuatto myös andoi tuomizet da toivotti hyviä uuttu vuotta.

Päiväl yhtes tuattan kel čomendettih kuuzipuu, sinne riputettih kullaväriine tiähti, lampukkazet, valgieloi nuorazii, hobjanvärizii käbylöi da erivärizii linduloi.

Havačui Rudik, muamo toi poigua kaččomah čomendettuu vihandua puudu. Yskäspäi lapsi kaččeli losnijoi tiähtii da bobazii.

— Uuzi vuozu on jo ihan lähäl. Minä varailen Pakkasukon da Lumitytön tulendua, — saneli Viera.

— Älä huolehti da varua. Mustathäi sinä kui hyvin kai meni mennyt vuvvel. Pakkasukko otti sinuu polvile, Lumityttö seižoi rinnale. Työ yhtes hänenke pajatitto talvipajoloi, — rauhoitteli muamo tytärdy da silitti piädy.

Veriädy koputettih!

— Ongo veriän kelloine murennuh? — kyzyi Viera da meni ukselluo.

Häi duumaičči Tan'a da Nikolai ollah tulemas.

Tuatto tuli avuamah ustu, ku uvvessah kuului koputus.

— Oi-joi-joi! Tänne tullah Pakkasukko da Lumityttö, — hämmästynnyh sanoi tuatto.

Vieran syväin pompotti, tyttöine siirdyi olohuonehehpäi.

— Hyviä sinul päiviä, Viera! — sanoi Pakkasukko, da oijendi kätty.

— Hyviä päiviä Teile. Tulgua pertih, — Viera tartui Pakkasukon kädeh da vie nägi hänen selläs suuren, suuren tuohuskaššalin.

— Sinne luistimet synnytäh, — duumaičči tyttöine.

Lumityttö sebäi Vierua. Pakkasukko istuihes divanale. Muamo otti Rudikan lapsienpertispäi. Brihačuine kaččeli ymbäri kiindožesti. Lumityttö meni lähempi da kut'kutteli Rudikan jalgua, sanoi:

— Terveh. Minä olen Lumityttö, a sinä olet Rudik. Hyvä on nähtä sinuu enzymästy kerdua!

Lapsi viiputteli kăbăzil.

— Pajatakkua nygöi čomii talvipajoloi, — kuhkutti Pakkasukko.

Viera da Lumityttö seižatuttih rinnakkai keski lattiel da allattih pajattua:

Talvi on tulluh, vilu pihal on.

Vuozu jo lopehes, uuzi tulemas.

Tuli, tuli Uuzi vuozu vilunke da lumenke.

Pajatammo pajozii, hyvitämmö vuotta.

Hili, hili pajatammo,

Hili, hili pajozii.

Pakkasukko lahjat toi suures kaššalis

Minule dai lapsile kogo Karjalas.

Tuli, tuli Uuzi vuozu vilunke da lumenke.

Pajatammo pajozii, hyvitämmö vuotta

Hili, hili pajatammo,

Hili, hili pajozii.

Muamo ihastunnuh kačoi tyttölöih. Lumityttö oli n'abevynnyh valpassinizeh takkih turkikagluksenke, hiemualois myös oli turkihine alusjuno. Valgien turkihatun häi oli ottanuh piäspäi. Jallois oldih pitkät villazet sukat da valgiet nahkusuappuat.

Vieral oli muzavansinine barhattuvaluatt'u piäle, jäi se hänele Marija-sevoittares, valgiet kruuživoinke retuuzat da mustat losnijat tufflit. Tukat oli čomasti navedittu da piäle oli suuri valgei bantu.

Tyttölöin iänet yhtes helistih ylen hyvin. Pakkasukko taputti heile da kiitti:

— Passibo teile, tytöt. Pajatakkua vie yksi pajoine. Minä hyväl mielel kuundelen teijän pajoloi!

Hänen piäle oli valpahanruskei turki da valgei suuri turkihattu. Jallois oldih valpahanruskiet nahkusuappuat.

Kuunellen paju Pakkasukko algai avata tuohuskaššalii. Enzimäzenny otti kaššalispäi suuren suuren sinizen pakietan, sinizil lentoil sivotun. Lumityttö lugi nimikortizespäi:

— Hyviä uuttu vuotta Vierale!

Andoi sen pakietan Vierale. Viera ihastunnuh kiitti. Mieles tyttözen oldih vai uvvet luistimet. Sit Lumityttö vedi vihandan pehmien pakietan Rudikale. Muamo sai oranživoin pakietan, a tuatal annettih valgei pakiettu.

Pakkasukko sanoi Vierale:

— Avua nygöi omassas pakiettu.

Viera hilläzeh sai nuorazen, kudual oli čomendettu pakiettu da sivottu se ymbäri. Avai valgien vakkazen, nosti hoikkazen bumuağan, a sie viruttih valgiet luistimet, kerras hengähtih:

— Passibo sinul Pakkasukko luistimis. Ylen äijäl minä niidy vuotin. Luistimien al oldih vie nieglotut valgiet villusukat. Niilöin varzis oli vierekkäi ihan pletittyloi kassazii. Tyttöine ajatteli:

— Ei nämmä olla Anastasija buaban nieglotut, a ollah Pakkasukon tehdahaspäi!

Muamo kučui Vierua keitändypertih. Oli tyttöine unohtannuh pečenn’oih nän. Nygöi kiirehel kandoi pakietat, lahjai Pakkasukole da Lumitytöle, sanoi:

— Minägi annan teile oman lahjan!

— Olet sinä ihan hyvä tyttöine. Passibo sinule! — sanoi Pakkasukko da taputti Vieran olgupiädy.

Lumityttö seböi da ukkai lapsen rožažii, sanoi:

— Nygöi meile pidäy lähtie. On vie ylen äijy kodii kunne meile vie pidäy kävvä tänäehtän aigua. Näimökseh uvvessah, konzu lopehes tämä vuozii. A sinä kirjuta meile mittumua lahjua toivotat, — sanoi Lumityttö.

— Nygöi minä kirjutan. Iče jo maltan, en tarviče Anastasija-buaban abuu.

Tuatto da Viera provodittih Pakkasukkuo da Lumityttö. Vaste sit Viera opii panna luistimii jalgah. Hyvä oldih puaksut villusukat jallas. Seižoi matole luistimet jallas. Kumardui kaččomah niidy.

Ylen äijäl mieldyi luistimih da tahtoi teriämbi opastuo luistelema.

Viera opastuu luistelema

Enzimäine vuvven päivy algavui ylen kaunehesti. Yöl taivas oli pilvehes. Huondeksel algavui tuučču. Jogakohtu oli peitetty valgiel lumel. Huondes oli tyyn’y. Pakkastu oli vai 10 gradussii.

Viera havačui. Mustoitteli omua undu.

Vieran uni:

Algavui uuzi vuozii. Prezidentu pagizi televiizoras. No midäbo kummua, ei algua prezidentu paginua. Käl viipaillou, buiteku kučču kedätahto. A-voi-voi! tullah hänell’uo Pakkasukko da Lumineičut. Prezidentu tervehtiu heidy, no Pakkasukko midälienou korvah šupahutti. Lumineičut oijendau prezidental suuren pakietan, se on hobjazel bumuağal kiäritti da sivottu leviel kullavärizel nuorazel. Prezidentu kiitti heidy, hyö mendih iäre. Prezidentu hyvitti kaiikkii rahvahii Uvven vuvven algavundal, toivotti kaikil eländyrahua. Ielleh jatkoi:

— Minä uskon, tänätalven kaikin lapset piästäh hiihtämäh da luistelema. Meile on Soočin olimpiuadu. Avai lahjupakietan da muhizijen nosti siepäi uvvet luistimet. Otti luistimet kädeh da sanoi:

— Kaikil meile dai lapsile pidäy opastuo hyvin luistelema.

Viera nouzi enzimäi istumah, sit kiirehel meni lattiel. Äijäl hämmästy miittumman unen olen nähnyh. Se on presidentan käsky

minule! Luistimet viruttih magavosijan rinnal. Kenbo net toi sih? Häi musti kui uinoi olohuonehen divanal. Tuatto tietäväine kandoi hänen magavosijal. Muamo sinne toi luistimet. Viera istui lattiel luistimien rinnal. Otti luistimien kengien sydämespäi uvvet valgiet villazet sukat da pani net jalgah. Kengii luistemen enzymäi oigieh jalgah, sit kengii huruan jallan. Šn'urkii häi vie ei maltanuh putilleh siduo.

Nouzi seižomah da opii luistimil kävellä maton piäle. Lekui puoleh toizeh kävellen, no kuadunuh ei.

— Oi-joi-joi! Kuibo rubien jiäle pystyi pyzymäh? — huolehtii tyttöine.

— No onhai Tan'a da Nikolai, hyö avvutetah pyzyö pystyi.

— Hyviä huondestu, sinule luisteli tyttöine. Tule nygöi huondesverol, — sanoi muamah.

— Hyviä uuttu vuotta, sinule mamaine. Tuli jo luisteluvuozi, — vesseläl iänel sanoi Viera.

Kymmenen aigua Tan'a soiti Vieran muamalleh:

— Hyviä uuttu vuotta teijän kogo perehel. Jogo Viera on havačunnuh? Voimmogo jo lähtie luistelema? Myö Nikolainke piemmö hyviä huoldu Vieras.

— Viera havačui. Häi hyväl mielel lähtöy teijänke opastumah luistelema. Voit jo tulla ottamah, — vastai Vieran muamah.

— Viera, tule selgiemäh. Tan'a on jo tulemas sinuu ottamah luistelema, — kučui muamah tytärdy.

Puolen čuasun peräs soitaldi uksen kelloine. Viera kiirehti avuamah. Uvvet valgiet luistimet oldih šn'urkis kiini oigiel olgupiäl, yksi ripui iespäi, toine sellän tagan.

— Sinun luistimet myös nenga navedimmo, — sellitti Tan'a da sidoi Vieran luistimet yhteh.

— Ole nygöi reipas. Sinä opastut pyzymäh pystyi luistimil dai vähäzin alguat luistella, — taputti tyttären olgupiädy tuattah. Muamo sanoi:

— Tan'a, Nikolai tulgua Vieranke meile murginal 13 čuasun aigua.

Tytöt lähtietih käzikkäi. Muamah ehtii uksen ravos nähtä, kui Viera koppai käzil luistimet.

Jiäle oli jo äijy lapsii. Aleksei da Akim ajelttih luistimil peräkkäi da viiputettih heile käzil. Tan'a otti jallois Vieran talvikengät, pani net muovipakiettah, kengii luistimet, lujasti sidoi šn'urkat. Vaste sit vaihtoi omassah kengät, pani pakietat kengienke lumiskamn'al.

Nikolai myös kiirehti tyttöloin luo, sanoi:

— Nygöi Viera anna minul käzi!

Tan'a otti vieran toizes käis:

— Älä varua, algua vai kävellä, älä kiirehtä luistella. Enzimäi pidäy opastuo pyzymäh pystyi. Luistimet ollah eriluaduzet, ku sukset da suksien kengät, — sellitti Nikolai.

— Kačo Viera. Tua ihan keskel jiädy yksi tyttö opastuu luistelema! — sanoi Tan'a, — sie pieni tyttöine jo varujen algai luistella. Oi, a-voi-voi! Tyttöine kuadui ihan sellälleh. Toizet lapset nostettih pystyi da käzikkäi jätkettih luistella.

Viera varai:

— Oi, minä kuavun! Dai kuadui.

— Ei pie kuadumistu varata. Olet hyvin sellinnyh talvisobih, kuadunet ga et sattavu, — sanoi Nikolai.

Viera opii kävellä luistimil. Nikolai opasti kävelemäh käzis pidäjen:

— Opi hilläzeh ponnistua jalgua, a sit tostu. Sit livut iče luistimil siirdymäh.

Kaksi čuassuu meni ylen terväh.

— Nygöi pidäy jo mennä murginal, kaččojen čuassuloih, sanoi Tan'a.

Kaikin kolmei mendih jallačči-pakietoilluo. Tan'a avvutti Vieral muuttua kengät, myös riputti luistimet ezi da tagapuoleh. Nikolai oli raviembi tyttölöi da

jo vuotteli heidy. Kaksozet myös ajettih siiriči, ehtittih vai sanuo — ”Näimökseh!”

Piästyy kodih, senčois Viera sanoi:

— En minä täl kerdua pahoin kuadunuh, no toizel kerdua voin kuaduogi. Ei ole kebjei opastuo luistelemah. Minä opastun!

— Tiettäväine sinä opastut! Ehtil myö muamanke rubimmo käymäh sinunke luistelemah, — sanoi tuattah.

— Tovengo kävyttö? — kyzyi Viera.

— Toven, toven, kävymmö, — vastai tuattah.

Muamo jo kučui syömäh. Pieni Rudik andoi iändy magavosijalpäi. Lapset mendih Rudikkua kaččomah, se ihalmos taputteli kábäzil.

Muamo istutti lapsen lattiel kizuamah bobazienke. Toizet istuttihes syömäh.

Tuhu pakkazien peräs

Ei mennyh vuvven alus enämbiä kylmiä, ku vai kolme päiviä. Algavui lämmin da vihmalline siä. Lumi muuttui määrräkse da jygiekse. Tropat dai dorogat oldih ylen libiet. Pihoih ližävyi lumiukkoloï da akkoi, kudualoi oli jo ennen luaittu. A lapsil äijäl himoitti lykkie lumipalloloi toine toizeh. Hyvä ku ei tapahtunnuh nimidä pahua.

— Tulou vikse aigaine kezä, ku ihan alusvuottu nenga ilmu lämmeni, — kerdoi Anastasija baubo Vierale da Tan’ale.

Tytöt oldih luistelema, nygöi tuldih buaballuo, Viera löyhki:

— Minä jo maltan yksingi liikuo luistimil!

— Sinä olet moločču opastut terväh, — vastai buabo.

3–4 päivän peräs myös algavuttih villumbat ilmat. No joga sijas oli ylen libei, hyvä gu algavui tuučču, se tuliju lumi katoi libiet kohtat. Tuuččai yön dai tävven päivän, lundu liževyi joga kohtah. Lapset vuotettih parembua siädy, heile himoitti vastavuo ystävien kel hiihtämäh.

Pyhänpiän lapsijoukko kerävyi kaksozien koin rinnal, kaikil oldih omat sukset. Sie oli jo polgiettu pitky ladu kodiogrodoin ymbäri pienembil lapsil hiihtäjes.

No oli vie luaittu ladu toizel puolel dorogua, se oli pitkempi da siirdyi meččäh. Suurembii brihaččuloi se ladu äijäl mielytti.

Viera hiihti lyhembiä laduu myöte. Suurembat lapset kiirehtettih pitkembäl ladul.

— Nygöi minä olen tämän lavun jo 10 kerdua hiihtänyh, — sanoi Viera iżändäle, kudai oli tulemas ruadopertispäi.

— Olitgo sinä kandlehii luadimas? — kyzyi Viera Juura-diädäl.

— En luadinuh instrumentoi, luain kuhn'ah näh korgiembii pordahazii. Niilöin vuoh suau piästä kaččomah yläškuapan tavaroi, — vastai Juurii.

Toizet lapset väzynnyöt da hies jälles hiihtändiä, oldih jo tulemas pihah. Juurii kirgai:

— Nygöi kaikin pertih. Suatto čuajuu da vie midätahto magiedu.

Lapset terväzeh piästih suksis, pyhkittih lumet kengis golikol da kiirehel pertih. Raaja sie jo vuotti lapsii čuajul. Häi oli pastanuh suuren liha da kapustu piiruan, kuduan leikkai valmehekse. Piirualoin palat oldih suuret. Emändy tiezi, lapsil jälles hiihtändiä on n'algy.

— Kerro minul kui sinä tämän piiruan pastoit? — kyzyi Nikolai Raajua.

— Lehtes minä luviin retseptan, voin sinul sen kirjuttua, — vastai Raija.

— A minä söin liijan suuren palan, — sanoi Viera, a ičelleh oldih ruskiet rožazet da silmäzet läpetettih.

— Vačas piirai hyvin terväh sulau, — muhizijen sanoi Raija.

Talvi jatkui.

Viera puaksuh kävyi tuatanke da muamanke luistelemah. A brihačut ainos vai kižattih hokkei-kižua. Kuului vai kl'uškoin loškeh, konzu lyödih šaibua. Sit vie ylen äijäl čiihotih, konzu šaibu puutui vorottoih.

Suurembat tytöt, hyvin luistelijat jiäle, jo maltettih tansie, a Viera maltoi iče hyvin luistella.

Oli tulemas jo Vieristy. Se oli 19 pakkaskuudu, kirikös pyhitettih vetty. Järven jiäle oli luaittu lähte, buat'uška kävyi sinne vetty pyhittämäh. Rahvas käydih sih lähtieh kezoidu kylvemäh da riähkii kaimuamah. Ennevahnas yöle kahtentostu čuasun aigua

rahvas käydih kaččomah kaivon vetty da otettih sidä kodiloih. Sil aigua ainos azetutah kovat pakkazet, kodiloin seinät da puut äijal paukutetah. Vieristän aigua, jällel kylmäh vedeh čukeldundua, niken ei läževynnyh, a kogovuvven eli tervehenny.

— Nygöi on pihal ylen vilu, emmo lähte luistelemah, — sanoi muamah Vierale.

Ehty oli pimei, pakkaine koveni, a taivas kogonah oli kattavunnuh tiähtile. Tuattah otti tytärdy ikkunalluo, rubei nevvomah da tunnustelemah erähii tiähtii. Löyttih Otavan tiähtii, ečittih toizii losnijoi pimies ehtyaivahas.

A brihačut sil aigua oldih hiihtämäs lähimäzes mečas, kus oli peitty-nyh talven valgei kaunehus, lumi, losniju da ročkaju suksien al. Joga puoles oli kivokset lundu, a taivahas valotti suuri kuu, tuattah sanoi:

— Tänäpäi myö olimmo hiihtelemäs ihan kuudomazen al, mielyttigo teidy tämä 2 kilometrilline hiihtomatku?

— Minä tahtozin vie kerran kävvä kuudomuhiihtomatkal, — enzimäine kirgai Aleksei.

Oli tulemas tuhukuu.

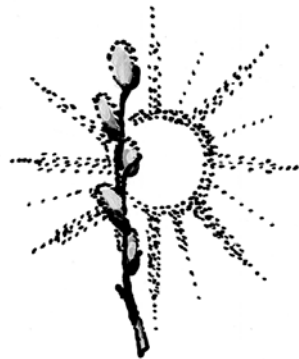
Pyhälaskus on seiččie nedälii Äijähpäivässäh

Lapset äijäl vuotettih pyhälaskuu. Se oli tuhukuun puolesvälis. Anastasija-buabo kučui lapsii gostih jällel školua suovattan. Häi pastoi suuren pinon hoikkazii blinoi. Stolal oli mandžoi, vavarjo da juablokku varenn'ua, ližäkse kannatestu, zuaharii da metty.

Samvuaru oli jo kiehunuh, sen piäle pienes čainikas zavariihes čuaju.

Stolal oldih jo čuaškat bl'uudečkoinke čomil kuvil kuvitetut, rinnal viruttih šorpikat da čuajuluzikat.

Soitti uksenkelloine. Kaikin lapset yhtel aigua tuldih školaspäi. Vierua hyö otettih päivykoispäi, se oli sovittu Vieran vahnembien kel da päivykoin kaččojanke.

Ylen terväh edehine täydevyyi lapsien kengil, takkiloil, hattuloil da kaglupaikoil vie alažil.

— Oligo teile vilu? — kyzyi buabo.

— Ei olluh! — yhtel iänel vastattih lapset da kiirehtettih pezemäh kązii.

— Tulgua nygöi stolantuakse. Minä valan teile samvuaraspäi čuajuu, ližiän zavarkua. Älgiä kirehtäkkiä juvva, čuaju on ylen palau, anna vilustuu kodvazen.

Konzu juotto da syöttö minä kerron teile pyhälaskuh näh. Tänapäi olen jo käynnyh Vasilii-diedöin kalmoile, vein sinne piirua da linduzil — suurimua.

— Pyhälaskun suovattu on kuollužien mustopäivy, kaikin käydih kalmoile rodnien piäle.

— Mikse sinä diedöile et vedänyh blinoi? — kyzyi Nikolai.

— Erähät rahvas vietäh kalmoile blinoigi, a myö vahnat karjalazet viemmö piirua dai leibiä, a linduloile viemmö suurimua. Nuoret nygöi kalmoile ei vietä syömisty, vietäh vaiku kukkii.

Lapset hyväl mielel syödih blinat. Anastasija buabo ičegi söi yhten blinan, sit kerdoi ielleh.

— Pyhälasku algavuu tossarren. Sit päiväs ennen dai nygöi algavuu pyhä. Se merkiččöy sidä: pyhittäjät ei syvvä lihua, ei syvvä maiduo da nimidä maijos luaittuu. Lapset tiettäväine syvväh maiduo, rahtuo dai kaikkie maijos luaittuu.

— Tämän moizel taval ristittyöt valmistuttih Äijäksepäiviä, kudai on ylen kallis pravoslavnoi pruažniekku. Iisus Hristos nouzi kuolieloispäi. Pyhälaskus Äijähpäivässäh on seiččie nedälii. Enne pyhälaskuu syödih magieloi razvazii syömizii, uskottih se tuou tervehytty rahvahal dai žiivatoin karjal.

— Pyhälaskun aigua čurattih korgielois mägiloispäi. Tytöt dai naizet laskiettih mägie tukat levälleh, hyö toivotettih uuttu pitkiä pelvastu. Kui pitkembästi regyt meni män al, sidä pitkempiä pelvastu kazvoi. Joga hierun talois oli pelvaspeldo.

Työ jo tiijättö pelvahas kuvottih kangastu, niilöis ommeltih alussobii da käzipaikkoi.

— Hevozil ajeltih hieruspäi toizeh hieruh, hevozien bembelet oli čomendettu väritettylöil nuorazil, kaglas hevozen helizi kelloine. Nuoret pajatettih vesselii pajoloi, kaikin jo vuotettih kevätty. Nygöžil aijoil pyhälaskun aigua myös ajellah hevozil, vie nepremenno luaitah suuri akku-tytti, kuduadu poltetah. Nygöi talvel pidäy mennä iäre, on tulemas kevät.

— Tahtottogo työ mennä pyhälaskunpruazniekkua kaččomah?

— Hyväl mielel menemmö! — vastattih lapset.

Pyhänpiän pruazniekkupaikal kerävyi äijy rahvastu. Vahnoil naizil piäs oldih suuret valgiet paikat, kuvitetut ruskieloil kukkazil.

— Nämmä ollah kevätpruazniekan paikat, — sanoi yksi naine.

Pordahil pajatti naisjoukko, hyö pajoloil hyvitetih kevätty.

— Tua suau ajella hevozil! — kirgai Nikolai.

— Tulgua kaikin lapset, yhtes lähtemmö hebozii kaččomah. Tahtonetto työ ajella, minä ostan teile liput, — sanoi F'odor-diedöi.

Hevozen bembes oli kello da erivärizii bumuagas luaittuloi kukkii, oli vie sivottu ylen čomii šulkuzii nuorazii.

— Äijängo maksau yksi ajelu? — kyzyi diedöi.

— Sada rublya yhtes henges.

— Lapsii on seiččie, maksakkua 500 rubl'ua kaikis, — sanoi ohjuaju.

— Lapset noskua nygöi regeh, — käski diedöi, — da maksoi dengat.

Regi oli ihan vahnan aijan nägöine. Nelli suurembua lastu istuttih tagaistuimel. Akim piäzi ihan ohjuajan rinnal da otti Vieran yskäh, Marija istui pienel kuvitetul skam'azel. Ajo algavui. Enzimäi heboine siirdyi astujen, a ku pihospäi piäzi, livui juoksemah.

— Kaččokkua, tua taloin pihas on äijy lumiukkuo da lumiakkua, — ozutteli Tan'a oigiehuolehpäi. Kaikin lapset kiänyttih kaččomah.

— Niidy ukkoloi da akkoi on kuuzi, — laski Akim.

— Tua on linduzien syötinlaudazii ylen čomii, ihan ku taloloi. Sie on vie kagruliuhteh, — sanoi Aleksei.

Regi meni hyvin.

— Olettogo työ lapset ennen pyhälaskun aigua ajelluh hevozil? — kyzyi ohjuaju. Nikolai vastai:

— Kaksi vuotta tagaperin myö Tatjananke olimmo toizes hierus gostis, sie ajelimmo hevozil. Toizil lapsil tämä ajelendu oli enzimästy kerdua.

Jo tuli ajelumatkan loppu, suuri joukko lapsii vuotettih hevostu.

— Oi, jogo loppihes tämä ajelumatku? — huolehtui Viera.

Lapset nostih riespäi, kiitettih hevostu da ohjuajua. F'oudor-diedöi lapsii jo vuotti.

— Nygöi menemmö Talvi-akkua kaččomah, — sanoi diedöi da viipahutti käil ohjuajal.

Talviakku nägyi jo loittonsah. Se oli suuri, rungu oli luaittu kuivas heinä, piäh oli sivottu valgei paikku hurstizes luaittu, mustal hiilel piiretyt silmät, nenä da suu. Nygöi se jo sytytettih palamah.

Naiset, paikat piäs da pitkis ferezilöis, käveltih ymbäri pajatettih pajoloi, sluavittih tulijua kevätty da päivästy.

Pordahil oli myöjii. Oli myödävänny šipainiekkoi da mehuu. Diedöi arbai lapset tahtotah palaine syvvä. Osti häi kaikile lapsile šipainiekan da kupin mehuu. Hyväl mielel lapset syödih da juodih, ku murginas oli jo mennyh 2 čuassuu.

— Nygöi jo rubiemmo siirdymäh kodihpäi, — sanoi diedöi, — a tuas jo nägyy Vieran tuattah. Häi tuli vastuamah tytärdu.

Toizet lapset iče jo maltettih mennä kodiloih, hyö sanottih diedöile:

— Suuri passibo. Näimökseh.

A diedöi jäi vie pagizemah tuttavienke.

Tossaren lapset, ihan lähäl školua, čurattih mäil. Oli sie regyzii, a suurembat lapset laskieth mägje suksil. Tan'a čurnii mäispäi Vieranke, algai pajattua ”pitkiä pelvastu”, Viera myös rubei pajattamah ”pitkiä, pitkiä pelvastu”. Sit jo kaikin lapset allattih hol'ottua ”pitkiä, pitkiä pel-vas-tuu”.

— Meile pidäy kazvattua kezäl pelvastu, — sanoi Tan'a Vierale.

— Tiettäväine pidäs kazvattua, ku diedöi meile valmistannou pelvaspellon, — duumaičči Viera.

Viera läževyi da parani

Yhtenny päivänny, enzimäzel nedälil kevätkuudu päivykoin kaččoi soitti Vieran muamale, sanoi:

— Terveh, Natalja Ivanovna. Minä olen Tamara Ivanovna Vieran päivykoispäi. Viesti ei ole hyvä, ku Viera pidäs ottua kodih da vediä sairalah liägerillyö. Hänen hibjah on nostu ruskiet täpläzet da temperatuuru. On vikse se ruskičču.

— Oi, hyväine aigu. Soitan omal miehel, häi vedäy Vieran liägerillyö. Passibo teile ku soititto. Sanokkua Vieral tervehytty, ei ole se suuri pahamieli.

Vieran tuattah ylen terväh tuli päivykodih. Viera oli jo sellitetty pihavattieloih, kaččoi sanoi hänele:

— Älä varua liägärii. Häi sinuu kaččou da andau lekarstvat, sit sinä jo nedälin peräs roitos ihan terveh da tulet uvvessah meijällyö.

Ei mennyh ni kymmendy minuutua, ku Viera tuatanke istuttih da vuotettih liägerillyö menendiä. Viijen minuutan peräs liägeri jo kačoi Vierua. Miärättih temperatuuru, oli 38 graduussii. Kačoi hibjua, sie ei olluh nimidä pahua, vaiku ruskieloi täpläzii joga puolel.

— Tämä on ruskičču. Ihan lapsien tautto. Joga lapsel pidäy se läžie omal aijäl. Vaiku Vieran velli on vie liijän pieni, ei tarviče häneh tartuttua ruskičču. Vieral lieččimähes da parandumah pidäy mennä buaballuo da diedöilluo.

— Sobiugo se teile? — kyseli liägäri.

— No se sobiu ihan hyvin, — kiirehel vastai Viera.

Liägäri voideli Vieran hibjan täpläzii da andoi suuh tabletkan. Sit liägäri sanoi, silittäjen Vieran tukkazii:

— Ole reipas tyttöine, älä itke buaban da diedöilluo. Nedälin peräs voit mennä kodih.

Pikoi kodvazen peräs Viera jo soitti ukksen kellozeh. Diedöi tuli avuamah.

— Minä tulin tänne lieččimähes, ku pieni velli ei voimattus ruskiččul.

— Tule vai pertih pieni voimatoi, — sanoi buabo vunukkazel.

Tuattah andoi diedöil lekarstvoin retseptan da lähti ielleh ruadoh. A Viera jaksavui da pani piäle uvven yöpajjan. Buabo oli sen ommeluh pehmies rouzovois kangahas, kudai oli kuvitettu sinizil kukkazil. Magavohuonehes oli yllätys: uuzi kravatti!

No se ei olluh uuzi, diedöi oli löydänyh, čardakal puuhizen ylen vahnna kravatin. Kodvan häi sidä korjaili, lopukse vie hyvin luakičči. Ei sidä kois korjannuh, a ruadoi kezämökin halgosarvual. Viera äijän kerdua oli kyzellyh, voiso häi muata täl kravatil. Kravatin piäpuolet oldih korgiet, vāril — muzavanruskiet, ozutettihes ylen čomakse. Sidä vie sai päiväkse luadie lyhembäkse. Buabo oli ommelluh uvvet magavosijan vattiet. Hurstiine oli ommeltu valpasvihandas kangahas, reunoimyöte oldih muzavat junot. Pieluksen piällys oli ommeltu sit samazes kangahas. Pododejal'niekku aluspuoles oli hurstizen kangahan jytys, a piällyspuoli oli vāril muzavanruskei. Sen piäle valgiel vāril oli piirustettu: tiähtii, linduloi, liipoilinduzii. Nygöi se čomendettupuoli oli piälepäi:

— Oi, mittuine čoma da hyväine on kravatti, — ihastelihes Viera.

— Täs kravatis nygöi sinä maguat hyvin da terväh paranet, — sanoi buabo, avvuttajen vediä odd'ualua tytön piäle da istuihes kravatin reunale.

Lekarstvoin juoduu Viera ylen terväh uinuoldi, häi ei kuuluh diedöin tulendua aptiekaspäi da laukaspäi, ei nähnyh tuomizii vinogruadoi da banuanoi.

Enzimäzenny päivänny Viera ei tahtonuh nimittumii syömizii. Opii mannukuaššua, söi puolen bananua da kaksi vinogruadastu. Hyvin joi vai mehuu, mustas smorodinas luaittuu. Buabo lämmähjuomizeh ližai vie metty. Kolmas huondesvero meni jo parembi.

— Voizitgo luadie tänäpäi murginakse kartohkukuašan da lihapyöräkközii, himoittas vie t'orkattuu keldujuurikkuo, — kyzeli Viera buabal.

— Hyväl mielel luain, olen ihastunnuh ku sinä tahtot syömisty, — vastai buabo. Viera vie kodvazen magari, sit kirgai diedöidu:

— Voizitgo tuvva tänne, sen sorzupieluksen?

Diedöi toi pieluksen, kudian piäle oli ommeltu kaksi lendelijua suurdu sorzua, a reunoj myöte oli čomendettu ruskei röyhelö. Viera otti pieluksen kainaloh. Sidä pielustu häi ihan pienyössäh äijäl suvaičči.

— Diedöi, kerdozitgo minul suarnazen linduloih näh? — kyzyi Viera.

— Kerron sinule sorzih näh, no tämä ei ole suarnu, on ihan tozi. Nuorennu olen iče nähnyh, — sanoi diedöi, istujen kravatin reunal.

— Kävelin minä tuttavas mečäs, tulin suuren kiven rinnal. Alahači ihan jallan rinnal skočahtih lendoh sorzu. Sie oli sorzan pezä. Pezäs viruttih 12 jäiččiä. Joven randu oli loitton, verno 200 metrii oli vedessä. Mietiin minä:

— Kuibo neče emäsorzu nenga loitokse rannaspäi luadii pezän? Oli vikse riidua tuatan da muaman keskes? Vikse sanoi emäsorzu:

— En tahto peziä ihan rannal. En tahto kuunella kajajoin čiihuondua da varoloin kruakkamistu. Da konzu lähten syömisty eččimäh, net voijah tulla jäiččii varrastamah.

— Tahton luadie pezän ihan täh, terväh kazvetah korgiet kukat, sinikelozet, kuduat peitetäh dai vardoijah mejjän peziä.

— Kuibo suammo poigazet vienpinnal? — kyzeli huolestunnuh ižäsorzu.

— Suammo, älä varua, — vastai emäsorzu.

Munii emäsorzu jäičän päiväs, oli jo kaheksa jäiččiä.

— Riittäy nygöi jo! — komanduičči ižäsorzu.

— Ei riitä! — čihahtih emäsorzu, — tänävuon munin kaksitostu jäiččiä.

Kiirehel meni pezäh da munii yheksänden jäičän. Konzu jäiččiä oli jo kaksitostu, muamosorzu algai hauduo niidy. Se istui päivät dai yöt jäiččien piäl. Pikoi kodvazekse lennädeli syömisty eččimäh rannale da sit kiirehel pezäh.

Poigazet piästih kuospäi vuorokkai, ei yhtenny päivänny. Sit jo piästih kaikin kaksitostu poigastu da juoksendeltih muamas ymbäri. Toiči tabailtih vihandoi nurmuzii suuh. Muamo saneli niile:

— Terväh piäzetto jovenpinnal uidelemah.

— Jogi! Jogi! Vezi! Vezi! — pinistih poigazet.

Buabo toi diedöile da Vierale mehuu. Viera kiirehel lainuoldi tabletkat, piäle juoldi mehuu, sanoi:

— Kuibo net poigazet piästih joven rannal?

— Minun tuttavu ystävy nägi kui emäsorzu keräi poigazii.

— Kvak! Kvak! Kaikin jonoh, minul peräh!

Vastavui pellonreunal pieni oja, kuduas oli vetty. Poigazet hypättih vedeh, ihastujen myös pinistih, — jogi! Jogi! Muamo seižoi ojan reunal da ylen koval iänel kamahutti:

— Kvak! Kvak! Tulgua pois! Tämä on oja, ei ole jogi!

Aigua meni, konzu jälgimäine poigaine piäzi ojaspäi. Sit myös peräkkäi astuttih muamale peräh. Enzimäine emäsorzu piäzi vienpiäl uidamah, kuču poigazii: kvak, kvak, — tulgua nygöi, jogi on!

Poigazet kiirehel, toine toizes piäliči, kiirehtettih uidelemah. Sit kaikin 12 poigastu uittih muamal peräh. Ižäsorzu vaste sit lendi da laskevui vien piäl.

— Oletto kaikin jo vienpiäl! Kuibo työ piäzittö rannal? — kyzyi tuatto.

— Piäzimmö! Kui piäzimmö? En kerro!

Emäsorzan mielder myös, ižäsorzu ei uskonuh poigazien piäzendäh rannale. No nygöi jo kogo pereh ihan rauhas uideli lähäl randua.

Äijät kalastajat da venehil soudajat nähtih da ihastelijen kačottih, kui uijeltih poigazet muamal peräh. Toiči 4–5 poigastu istuttih muaman selläl da huogavuttih sie. Minägi mondu kerdua näin niidy, konzu kävyin katiskoi kaččomah.

Poigazet kazvettih ylen terväh. Elokuun alus minä iče näin kaikkii kaksitostu, kuduat jo opittih lennellä, no terväzeh pöllästynnyönny heityttih vien piäl.

— Menemmögo kezänaigua sinne joven rannal kaččomah sorzii? — kyzyi Viera.

— Menemmö, tietäväine menemmö! Lähtemmö kaikin joukolleh, otammo kezämökkilöin ystävien lapsii yhtes mejän kel, — vastai diedöi.

Diedöi löydi pualičal kniiigan linduloih näh, andoi sen Vieral. Viera hyväl mielel rubei kaččomah sidä.

Kuhn’alpäi buabo sanoi diedöile:

— Ole hyvä, kävy laukkah. Osta sie suurempi pielus. A ku tulet kodih peitä se škuappah. Osta vie maiduo da apel’sinua.

Diedöi meni ostoksil. Keittänyh kuoritut kartohkat, kuadoi viet da survoi niidy. Ližäi kattilah suolua da voidu. Konzu kartohkat muututtih hienozikse, buabo ližäi maiduo da šeloi niidy puuvärtinäl. Kartohkupudro oli valmis. Stolal viruttih puhtistetut keldujuurikot, buabo t’orkai net t’orkal. Ližäi luzikan buoluvaren’n’ua da metty, šelaldi niidy. Suolatut ogurčat jo viruttih torielkal.

Tuli diedöi laukaspäi, škuappah peitti pieluksen, toi maijot da apel’sinumehut keittänyh. Buabo kävyi kuččumah Vierua syömäh, saneli:

— Panemmo sinule uvven haluattazen piäle, kävyt pezemäh hambahii da käzii, sit tulet iče stolantuakse syömäh.

Tänä huondeksen Viera enzymäzen kerran, jällel lähindiä, söi hyvin, sanoi:

— Passibo syömizes. Olengo nygöi jo ravei da terveh?

— No, toven sanojes, olet jo ravei. Ylen hyvin söit da et nivovse itkenyh, — vastai buabo.

— Vähäzel vie bul’kuzii kupettau

Kuhn’an ikkunat kazvettih taimenet pippuriloin da tomuatoin.

— Nämmii taimenii voitto ottua lapsien ogrodah, keviäle net istutatto da iče kazvatatto, — saneli buabo.

— Minul nygöi jo pidäy ičel miettie ogrodah näh, sanoi Viera da meni olohuoneheh. Sie stolal oli kangas da tilkuloi. Viera kyzyi buabal:

— Midäbo sinä ruat?

— En vie rua nimidä, kaččelen vai mittumii tilkuloi minul on, — vastai buabo.

Viera meni magavopertih, ku vačču oli täyzi, nygöi oli aigu vie kodvaine muata. Yhtellä tyttöine ei vie tävvelleh parandunuh.

Buabo ruokii syömizet jäiškuappah, pezi astiet. Kogo illan kačoi tilkuzii da valliččeli niidy. Erähii leikoi da navedii niidy suuren kangahan piäle, nieglazil kiinittäjen. Otti škuapaspäi ombelusmašinan, pani keskistolale da algai ommella. Sit peitti loppemattoman ruavon huavozeh da meni Vieralluo.

— Minä mustan palakižas on sorzu, — sanoi Viera.

Buabo löydi vakkazen palakižanke da navedii vunukan edeh, häi ei kižannuh niilöinke jo enembän kuudu. Kižavakkazes oli 20 palua, niis sai kerätä 6 eriloadustu kuvua. Viera algai kiänellä kuvapalazii.

— Minä ečin sorzua. Tuas nägyy palaine vihandua piädy, tuas on siivi, tuas oranživoi jalgu. Viera pagižijen azetteli niidy tarjoittimel.

Ylen terväh sorzu oli valmis.

— Näitgo, mittuine on čomaine, se on ižäsorzu, — ihastelihes Viera.

— On toven ylen čoma, ihan ku pruazniekku sovis, — buabogi ihastelihes.

Soitti telefon. Buabo otti kobričan oloperth. Zvonii Vieran muamah. Enzimäi pagizi buabo, a sit andoi kobričan Vierale.

— Minä olen jo ravei, terväh paranen. Keräin jo kižapalazis sorzan. Diedöi minul kerdoi sorzih näh. Kerdomus ei olluh suarnu, se oli tozi. Se oli mielenkiinnittävy ihan ku suarnu, — saneli Viera muamalleh.

Ilelle paginua vedi buabo, a diedöi Vieranke jatkoi kižua.

Buabo myös meni olopertih ombelemah.

— Voizitgo sinä minuu opastua laskemah sadassah? — kyzyi Viera diedöidu.

— No opimmo yhtes opastuo laskemah. Kebjei on opastuo, ku täs ollah kižapalat. Pane tarjoittimel 10 kuvien palastu, toizeh alimazeh rivih vie kymmene, — nevvoi diedöi.

Konzu tyttöine azetti palazii enämbän rivii, algai nidy laskie:

— Yksi, kaksi, kolme, nelli, viizi, kuuzi, seiččie, kaheksa, yheksä, kymmene.

Sit rubei laskemah tostu rivii da muga terväzeh ihan oigiesti laski.

— Äijygo palastu on tarjoittimel? — rubei hilläzeh Viera laskemah.

— Yksitostu, kaksitostu, kolmetostu, nellitostu, viizitostu, kuuzitostu, seiččietostu, kaheksatostu, yheksätostu — äijygo nygöi on?

— Kaksikymmen!

— Ihan hyvin maltoit laskie kahtekymmenessä. Opi ielleh laskie.

— Ližiä kahtekymmeneh vie yksi, sano iänehesti, — äijygo roih?

— Kaksikymmen yksi, — vastai Viera.

— A jälles sidä mittuine lugu tulou?

— Kaksikymmen kaksi.

— Nygöi minä iče tiijän, kui laskie sadassah!

Laski lapsi kolmekymmenessä, sit nelläkymmenessä, viidekymmenessä, kuudekymmenessä, seiččemekymmenessä, kaheksäkymmenessä da YHEKSÄHKYMMENESSÄH.

— Laskengo nygöi ihan sadassah? — kyzyi Viera.

— Min jälles vois tulla sada? — kyzyi diedöi.

Viera enzymäi laski šupettajen, sit iänehesti sanoi:

— Yheksäkymmenen yheksän jälles roih sada.

— Laskingo oigiesti? — kyzyi Viera.

— Ihan oigiesti, sinä nygöi olet jo hyvä tiedäi, — kiitteli diedöi vunukkaa.

— Nygöi pidäy sinul vie kodvaine huogavuo.

Otti tarjoittimen da kižapalat, ruokii net škuappah, a Viera azetui kodvazekse maguamah.

Tävven nedälin Viera läžii buaban da diedöin luo. Vahnembienke pagizi vai telefonah. Nygöi nahkaine oli jo puhtas, ei olluh ni yhty bul'kustu da ni temperatuurua ei olluh jo 3–4 päiviä.

Joga huondestu buabo pezetti Vierua šuihkus, kuivaili pehmiel pyhkimel da voideli bul'kuzii. Liägeri jo sanoi tuatalleh, suau ottua Vierua kodih. Ehtäl, jälles ruaduo, tuattah tuli ottamah tytärdu kodih, häi ihasteliies:

— Piäzen kodih! Nygöi velli naverno minnu ni tunne ei!

Kiirehel selgii, a tuattah vie joi koufeidu. Buabo otti škuapaspäi suuren pakietan, sanoi:

— Täs on lapsile mielenkiinnittävy lahju, — oijendi pakietan tuatale, sit tuatto da tytär lähtiettih kodih. Viera kiitteli:

— Passibo teile, baba da diedöi, ku avvutitto minul parata!

Kois muamo sebäili tytärdu. Viera kiirehel jaksavui da juksi pienen vellelluo, kudai istui olopertin lattiele. Nähtyy Vierua Ruddi muhizi tävvel suul da taputti kämmenil. Viera sebäili velle.

— Avuammo tämän buaban annetun lahjan, — sanoi tuattah, toi sen pakietan olopertih da otti bumuagat iäre.

— Oi, sie on pielus! — ihastui Viera.

Muamah myös ihasteliies pielustu da heitti sen lattiel. Buabo oli ommellut pieluksen piäle sorzien perehen, muamansorzan selläl oli kolme poigastu, yheksä uijettih peräkkäi, loitombi niidy kaččeli ižasorzu. Taivahas nägyi pieni valgei pilvi da keldaine päiväine. Ruddi kăbăzil taputteli pielustu, a Viera silitteli sidä.

— Tämän pieluksen baba ombeli, konzu kuuli diedöin kerdomuksen sorzih näh. Tämä on suuri sorzupielus! — ihasteliies Viera.

Ruddi painoi piädy pielukseh, a Viera laski sorzien poigazii. Pielus äijäl mielytti lapsii.

Tunnustammo "Kalevalua"

Tuhukuun jälгимäine päivy on Kalevalan päivy. "Kalevala" on suuri eepossu, kuduadu tundieta h ymbäri maailmaa. "Kalevalan" eepossu on kiänetty enämbäl kuuttukymmen kiöldy. Jälgimäzel tuhukuun n'edälil joga kluosas kerrottih "Kalevalah" näh. Lugiättih runoloi, ozutettih spektakliloi. Kerrottih Elias L'onnrrottah näh, kudai keräi vahnoi runoloi Karjalas da niis kirjutti suuren kniigan suomen kielel. Enzimäine "Kalevala"-kniigu ilmestyi 1835 vuvvel da sinne oli painettu 31 runuo. Lönnrot jatkoj keriamizen runoloi da kirjutti uvven "Kalevala"-kniigan. Se ilmestyi 1849 vuvvel, sie oli jo 50 runuo.

Tänävuon Kalevalan päivy oli suovattan. A pyhänpäin Akiman da Aleksej kandehelel soittamizen opastai mučoinke kučuttih lapsii Kalevalan pruazniekale omassah kodih.

Emändy pastoi kaksi suurdu kurniekkua: yksi — oli kaloinke sydämes, a toine — täytetty pastetuloil lanttupalazil. Ližakse vie oli pastettu pienii sienipiirualoi.

Lapsii enämbäl kaikkii mielytti lanttukurniekkua, sidä nygözel aijjal pastetah harvoin. Juodavannu lapsil oli zavarittu aromatnoi heinyčuaju.

Emändy kezäl, hyväl aijjal, niityl oli kerännyh da kuivannuh heiniä da niilöin kukkazii.

Ižändy jo n'appäili kandehelele struunoi. Akim da Aleksej enzimäzet nostih stolaspäi, kiitettih emändiä da mendih omien instrumentoin luo.

Kolmes kandeheles algavui kuuluo uskomatoi sydämelline meloodii.

Sit ižändy otti kädeh uvven "Kalevala"-kniigan, sanoj:

— Kačokkua, lapset, täs on karjalan kielel kirjutettu "Kalevala". Sen kiändi Kotkatjärven opastai Zinaida Dubinina. Kniigu on painettu Suomes 2009 vuvvel, valmistu sen kniigan Karjalan Kielen Seuru.

Täs kniigas on äijy soittajua kandehelel, yksi niis on Väinämöine. Häi iče maltoi luadie instrumentoi. Yksi kandehelel uppoi mereh, Väinämöine luadij uvven.

— ”Luadi vahnu Väinämöine, luadi koivus soiton hyvän. Vesti kezäpäivän pitkän, kalkutteli kantelettu uduhizen niemen n’okas, sumuhizen suaren rannal”, — nenga kerrotah ”Kalevala”-kniigas da nenga soiti Väinämöine uvvel kandehelel.

— ”Soitto suadu valmehekse. Sit se vahnu Väinämöine istuiheze pordahile, alembazele kivele. Otti kaneloizen kädeh, ilon iččeh lähembäkse. N’okan taivahahpäi nosti, perän painoi polvii vaste, rubei azettamah iäni, kieli kiinnittämäh rubei. Iänet sai azetetukse, soittozen sovitetukse. Otti soiton käzien alle, poikkizin polvile pani, kynty kymmene sih pani, viizi sormie kantelele kieli myöte juoksemah, iäni myöte hyppimäh”.

Ižändy jatkoi:

— Minä tiijän, teile školas täyzi nedäli kerottih ”Kalevalah” näh. Tiijättö työ — kerdomine on opastumizen muammo, sanottih jo enne vahnas Ruminies eläjät jo 2000 vuotta sit. Meile karjalazil pidäy olla lykylliziennu täs kallehes eeposas ”Kalevalas”. Pidäy mustua da olla kiitollizennu suomelazel Elias L’önnrotal, kudai äijän kerdua käveli Karjalua myö da keräi runoloi. Piirdimel niidy kirjutteli bumuagal. Meile pidäy mustua niidy karjalazii, kuduat piettih mustos vahnoi runoloi da pajatettih niidy uvvessah da uvvessah.

Mustua vie niidy nuorembii, kuduat kuundelijen jätettih mustoh da jatkettih pajatandua da lugemistu. Net ainos kulgiettih rodnien polves polveh. Voibi olla ”Kalevalan” runoloil on jo 1000 vuotta.

Net pajatajat ei maltettu lugie, eigo kirjuttua. Enimät ihmiset eletti köyhis savupertilöis. Pimien aigua valgiedu suadih vai palajas pärien n’okas. Nämmä rahvas jätettih meile kallehen kallis perindö. Runot, kuduat kerrotah meile Kalevalan da pohjozen rahvahan eländyaijas. Runot kerottah ei vaiku yhtes Väinämöizes, kerrotah vie

toizis eläjis ihmisiz. Tiijustammo Pohjolan emändäh Louhih näh da hänen tyttäreh Pohjolan neidizeh näh. On sie seppy Ilmarinen, on Lemminkäinen da Joukkahainen, on Aino.

”Kalevalas” kerrotah luondoh näh da luonnon eläimih näh. Konzu Väinämöinen soitti kandehelel, kaikin ihmiset vaikkani tuldih soitto kuundelemah. Sidä soitto kuuneltih myös mečis eläjät zvierit:

— ”Kaikkiel kuului kaunis soitto / kuudeh kyläh lendäy iäni / Ei olluh elättii mečas, gu ei tullus kuulemah / sulavastu soitandua, kantelen helizendiä. Mi oli elättii mečas / kynzilleh kai kykistyttih / kantelettu kuulemah, iluo sie imehtimäh. Ilman linnut lendäjät / oksile istuttihes. Vien kalazet kaikenmoizet/ uittih ihan randazele. Madozetgi muanalazet / kaikin muan piäle nostih. Kiännellähes, kuunellah / sulavastu soitandua, kandelen igäiluo, Väinämöizen soitandua.”

— Kerro meile ližiä L’önnrottah näh, — kyzyi Tan’a.

— Minä kerron häneh näh hyväl mielel. Häi on ylen ihmelline ristikanzu ihan moine, mittuine on ”Kalevalan” eepossu. Elias on roinnuhes Lounas-Suomes Sammatti nimellizes paikas. Tuatto oli ombelii, perehes lapsii oli äijy, kodi oli köyhy. Erähät hyvät ihmiset avvutettih, sit Elias sai kävvä školah. Häi opastui liägärikse, no maltoi ruadua kaikenjyttymii ruadoloi. Luadii suuren sanakirjan, kirjutti lehtih, enämbän kaikkii keräi runoloi. Ainos ečii da tahtoi löydiä enämbän runoloi. Sygyzyl 1833 häi vastavui Vienan Karjalas Vuokkiniemen piiris Vuonnizen kyläs Malisen Ondreinke da Kieleväisen Vaassilanke.

Sulakuun 1834 vuvvel löydyi Ladvujärven kyläs Arhippu Perttunen, kudai pajatti L’önnrotal kalevalazii runoloi. Niilöin matkoin jälles Elias algai luadie da kerätä runoloi uudeh ”Kalevalah”. Omas eländyaijas L’önnrot ylen äijän ruadoi, niidy erähät ei ruattu ni puolii da ni ei maltettu ruadua. A myö ihan hyvin maltammo lugie ”Kalevalua” da vie voimmo iänehesti lugie sidä toine toizel. Sentäh tämä perindö ei unohtu nikonzu.

Emändy rubei kyzelemäh lapsil:

— Mustattogo, ”Kalevalas” kerrotah maailman syndymisty?

— Muailmu syndyi sotkan munaspäi, — Akim kiirehel vastai.

— Luve nygöi Akim, täs ”Kalevalan” kirjaspäi maailman syndymizeh näh, — sanoi iżändy da oijendi brihačul kniiigan, ozutti, kuduas kohtas pidäy allata.

”Sit se sotku, šuorei lindu, lendelöy da kaččelou. Nägi vien emändän polven/sinerdäväl meren selläl, smiitti heinymät-tähäkse, tuorehekse turbehekse. Lendi sinne, lendi tänne. Heityi emändän polvele, sih häi luadii oman pezän, muni kuldazet jäiččäzet, kuuzi kuldastu jäiččästy, seiččemes on raudahine” — lugi Akim.

— Aleksei jatka täs kohtaspäi, — sanoi emändy.

”Lekahutti Imbi polvie, särähutti omua rungua: vedeh viertih sotkan jäičät, meren aldoloih matkattih. Jäičät palazikse mendih, muruzikse kai murettih. Ei vai jäičät sinne jäidy, muruzet ei mudah jouta. Murut muututtih hyvikse, kai palazet kaunehikse: jäičän alembaine puoli /jalloin alle muaemäkse, jäičän ylembäine puoli/ muutui piän piäl taivahakse; jäičän keldu keskuččaine /päiväzekse taivahale, valgei alembaine puoli/ kuudamakse kumottamah; mi on jäičäs kirjavastu, tähtikse kai muututtih: mi oli mustastu jäičäs, kai net pilvikse roittih”, — lugi Aleksei.

— ”Kalevalas” on suarnua dai tottu. Jogahine sie ičel löydäy mielyttäviä. ”Kalevalas” piirustajat da kirjuttajat suadih hyvii tiedoloi, — jatkoi emändy.

— Minägi olen löydänyh ”Kalevalaspäi” hyviä tieduo: luajin nämmii tilkutyttilöi teile kodih viettäväkse, — kerdoi ielleh emändy da kandoi suuren poimičun toizes pertispäi.

— Tämä on Väinämöine, — otan sen, — kirgai Akim.

— Ohho, tämä on Louhi, Pohjolan emändy, otan tämän, — sanoi Tan’a.

— Minä otan seppy Ilmarizen, — duumaičči Aleksei.

— Minä tahton ottua Vaassilan da Arhipan, — sellitti Viera.

Jo kaikil oldih omat tytit suadu mustokse tämän Kalevalan pruazniekkupäivän.

Mendih vie stolan tuakse, ku sie oli ylen magiedu kalakurniekkua.

Pruazniekkupäivy loppihes. Lapset kiitettih iżändiä da emändiä. Akim da Aleksei sanottih:

Meile oli hyvä olla Kalevalan pruazniekal.

Kuulimmo myö uudizii, kandlehel soitimmo,

Kalevalan muah myö kävyimmö

Suarnoi, runoloi täs kuundelimmo.

Teile, suuret passibot hyväš čomas paginas.

Ihmelline Sampo

Nikolai diivihes kerdomuksih Sergei Juakovlevičan da hänen mučcoin ”Kalevalah” näh, sanoi ystävil:

— Minä olen lugenuh erähii runoloi ”Kalevala”-kniigaspäi, no en maltanuh uskuo mittuine se on lahjakas. Nygöi nepremenno luvon sen alus da loppussah.

— A minul himoittas vie enämbi tiijustua Sampoh näh. Ilmarinen luadii sidä, sit kaikil himoitti ottua se ičel. A kuspäi se on tulluh? Midä merkiččöy? — kyzeli Natalja.

— Oletto työ nygöi jo hyvin kazvanuh da opastunnuh dai kyzymykset teijän ollah jo ihan ku tiedäijen studentoin, — vastai muuzikan opastai Sergei, — on moine naine, kudai äijän lugou, iče hyvin kirjuttau, syndynyh on pohjoes, häi teile Sampoh näh maltau kerduo, vaiku jo toizel kerdua.

Meni jo täyzi nedäli, lapsii kučuttih muuzikkuškolah konsertal. Ihan alus Sergei kerdoi kenenke hyö vastavutah. Oli se naine Lea Metsäläinen, ennen häi ruadoi kirjaston hoidajannu, a nygöi oli penziel da puaksuh vastavui lapsienke. Lea oli ylen äijän lugenuh Kalevalan runoloi, no hänel myös tuli mieleh enämbi tiijustua Sampoh näh. Häi lugi kniigois vie monil kielil da vie kirjutettuloi erimualois tulijoi da niilöin kul’tuurua. Lea algai kerdomuksen lapsil:

— Työ, lapset, jo kaikin tiijättö ”Kalevalas” on kirjutettu ihmellizeh Sampoh näh. Sampo andau kaiken bohatuksen da hyvyön.

— ”Kalevala” on kirjutettu kerättylöis runolois, kuduadu rahvas pajatettih sadoi, voibi olla tuhanzien vuozien aigah. Monet opastunnuot tiedomiehet ollah opittu sellittä: mi se Sampo on? Sellitykset oldih suarnnalizet: suuri pyhäpuu, korgei pačas, kudai pidäy pystyi kogo maailmua, ihmelline mel’niččy dai vakkaine. Pohjoes saamelazil oli rumbu, kudual ainos kučuttih abuniekkoi. Minä myös duumaičen Sampo on ihanku rumbu. Ylen loitton Aazies, lähemi suurdu merty, eletti rahvas enämbi 2000 vuotta sit. Äijis kniigois kirjutetah Dondžon kul’tuuras. Sit rahvahan kuul’tuuras

oli bronzas luaittu rumbu. Sen kannes oli ylen suuri tähti, ymbäri oli piiretty eriluaduzii linduloi da elättilöi. Pyhärumbun sivul oli piirustettu venehii, kuduat kanneltih kuolluzien hengii. Työ tiijättö, ei ristikanzu kaduo, hänen hengi on ainos elos. Pyhärumbun kahtes puoles oldih kiägät, niih tartutettih čiepit, niilöin vuoh sai lekuttua sidä pyhärumbua. Rumbua vie lyödih puukeppizil, sit se työndi kummallizii iänii, ku kuččuo kuolluzien hengii da ylailman Jumaloi.

Oli niidy rumbii pienii dai ylen suurii, kudualoi niken ei voinnuh lekahuttua. Nämmä rahvas uskottih: kuolluzien henget ainos annetah eläjil hyviä elostu, tieduo da maltamistu. Hengii da ylailman Jumaloi kučui tiedoinikku-noidu omal soittamizel, sil rumbal. Dondžon kul’tuuran noidat soitettih rumbah pellol, konzu kylvettih vill’ua da kyzyttih vihmuu muale. Vihmu andau vallon kazvua villöil.

Konzu kazvoi äijy vill’ua, rahvahal oli leibiä da syömisty, se oli hyvys kogo kaikel kanzal dai žiivatoil.

Meijän ennevahnazet rahvas, konzu kylvetäh villya, ainos allattih pajattamizel ”Kalevalan” Sampo-runoloi. Hyö myös uskotah, niilöil sanoil tulou suuri abu: kogo luondol, kazvail villöil. Ainos omal aijal tulou vihmu mual.

— Voizingo minä kzyyö, — kirkai Aleksei, — kuibo se Sampo piäzi meijän pohjoezeh?

Uvvesah školah

Lea vastai lapsil:

— Myöjat kulgiettih muadu da vetty myöte jo monii tuhanzii vuozii.

Hyö myödih tavaroï, villöi, kangastu da kerottih kaikkie kerdomuksii, runoloi, tapahtunnuzii kummii. Toinah muga kerävyttihgi tiedot Sampoh näh.

Minä en tiijä kui sanotah Dondžon kul'tuuras rumbun nimie, no tiijän n'entsoin kul'tuuras, eriluadužil noidil on omat nimet. Noidu, kudai suau vastavuksen kuollužien hengienke, on Sambaana.

”Kalevalas” sanotah Ilmarinen luadii-tagoi sampon, kuduadu sanotah Kirjukannakse. Dondžon kul'tuuras rumbu on luaitti bronzas, kanzi on kirjutettu kuvil.

Minä uskon työ luvetto ”Kalevala”-kniigan Sampoh näh da piirustatto oman Sampon. Viera, ruskieloin rožazienke, kirgai:

— Parahan Sampon piirustau Tatjana, häi meijän joukos, on paras piirustai.

Uskon minä, työ kaikin piirustatto oman Sampon, a myö tiä školas tartutammo net seinäl. Kaikin voijah nähtä teijän piirustuksii da ližakse vie iče voijah luadie omua, elämizen aijan Sampuo.

Viera vessälästi hyppijen, äijäl ihastunnuh, siirdyi školah. Jällel sairastundua, ottamah školah Vierua, kävyi Tan'a.

— Minul oli atkal teidy dai tädä školanmatkua, — kerdoi tyttöine Tan'ale.

— Päivät muga hyvin nygöi mennäh: enzimäi pezemös, sit syön huondesveron, selgien. A sit jo sinä soitat uksekkellostu da lähtemmö školah. Oman kluasan lapset ollah tuttavat, a täl matkal suau vastavuo suurembienke ystävien kel.

— Jällel školua — kodih. Ehtäl — luistelemah. Toiči vie kižuan Rudikanke, häi jo maltau vähäzin minunke elostua. On vie äijy ruaduo minun tyttilöinke. Niidy minä syötän, vaihtelen sobii da vie opastan iče heidy. Opastan heidy kaikkie sidä, midä meile školas opastetah. Ehtäli tytit panen maguamah, — muga astujen da hyppijen kerdoili Viera.

Art'om da Jelena kiirehtettih Tan'an da Vieran luo.

— Oi, mi on hyvä, ku sinä Viera jo paranit! Meile oli sinuu atkal, — sanoi Art'om, sebäillen Vierua.

— Minul myös oli teidy atkal. A baballuo da diedöilluo läžie oli hyvä. Diedöi kerdoi minul mielenkinnittävi kerdomuksii, a baba minule da vellele ombeli suuren pieluksen, — sanoi Viera.

Školas urokan aigua lapset allattih piirdiä talvipiirustuksii. Opastai kerdoi lumellizeh luondoh näh, ozutteli čomii kuvii.

Yhtes kuvas nägyi muamägyččäine, kudian piäle oli puaksu, valgei, turhei lumi.

— Minä tahtozin juosta tuan lumen piäle, — kirgai Jelena

— A minä tahtozin mennä sinne čuruamah suksil, — ližai Art'om.

— Lapsset, a sie nävytäh jället. Kenbo sie juoksendeli? — opastai kyzeli da ozutteli jälgii.

— Jänöi! — kirgai Viera. — Täs on sen elätin kuva.

— Mittuine elätti kävelöy mečas, keldaine turki piäle, sil on vie pitky turhei händy da pienet tarkat korvat? — jatkoi kyzelendii opastai.

— Reboi on tuas juossut! — sanoi Iivan.

— Se on tozi, — sanoi opastoi da ozutti lapsil kuvan.

— On vie jälgii, opimmo niidy arbailla.

— Net ollah oravan jället.

— Ei olla. Pienembän elättizen jället ollah.

— Ollahgo net hiiren jället?

— Toven ollah. Hiiri sie bizbetti, — vastai opastai.

— A täs ollah oravan jället. Oravaine liikkuu hyppiijen. Pienet jället ollah tagaluappazien, a suurembat ollah ezikäbäläzien jället, — nevvoi opastai, ozuttajen kuvua.

— Nygöi on aigua teile piirellä midä vai mielyttäy ihan talveh näh, — sanoi opastai lapsile.

Hyväl mielel lapset piireltih omii piirustksii. Enzimäine oman piirustuksen valmisti Art'om da jo heilutti sidä. Piirustukses nägyi: suuri valgei aloveh, kus käveli suuri valpas karvaine kondii. Ylähän nägyi siniine taivas.

— Kui sinule tuli mieleh nengoine kuva? — kyzyi opastai.

— Minun sizärel biologien urokal kerrottih valgieloih kondieloih näh. Kondieloi pidäy vardoija, ku niidy nygöi on ylen vähä. Sentäh tahtoin pirdiä valgien kondien, ku se on vie ylen čoma, — vastai Art'om.

Iivan oli piirdänyh syötinlaudazen da kaikenluaduzii linduzii, kuduat lenneltih ymbäri. Viera oli piirdänyh pienen hiihtäjän, lumellizen mečan reunal, päiväzen da valpahansinizen taivahan.

— Minä näin teijän piirustukset, teidy äijäl mielyttäy talvenaigu. Ihan urokan lopus pajatammo pajozen talveh näh:

Lumut, lumut, valgei lumut

Vedi net tuuli mual.

Kattavui mua valgiel lumel,

Talvi on tulluh meil.

Pakkaine kylmiäy, kovasti kylmiäy

Järvien, jogien pindazet.

Jiä on jovel, jiä on järvel

Sinne myö kiirehel luistelema.

Valgei lumi, puhtas lumi

Peitti kai pienet tuhjozet.

Sorduu, sorduu uuzi lumi,

Kattau kai mejän troppazet.

Reboin tulet tansitah taivahas

Enne kymendy čuassu ehtäl lapsien vahnembat soitettih toine toizel uudizeh näh:

— Kuuliittogo televiizoran da raadion uudizis sanottih myöhembin illal taivahas ruvetah nägymäh ”reboin tulet”. Pidäy vediä lapsii kaččomah niidy da kerduo heile nengomih erivärizih da čomih taivahan värilöih. Niidy joga vuotta ei sua nähtä.

Viera oli jo valmis mennä maguamah, hädävynnyh kyzyi tuatale:

— Piäzengo minä reboloin tuldu kaččomah? Ved’ en ole nikonzu sidä nähnyh.

— Tiettäväine minä vien sinuu niidy nägemäh. Panemmo sinul lämmät sovat piäle, sit sinä et kylmä.

Pihal kaikin kaččottih taivahah da siiryttih puuston reunal. Sie parembi nägyi taivas. Rahvas sinne jo kerävyttih da vuotettih mielenkinitettäviä uudistu. Sinne vahnembienke tuldih Tan’a, Nikolai da kiirehel mendih Vieran luo.

— Oletgo, sinä Viera jo terveh? — kyzyi Tan’a.

— Nygöi olen jo terveh. Dai kogo ajian olin ravei buaban da diedöilluo, — vastai Viera.

— Ravei sinä olet ainos, — sanoi Nikolai.

Tuldih sinne heijän vahnembat da päistih Vieran tuatanke ruskiččuh näh dai toizih lapsien sairavuksih näh.

Myöhempi yksi brihačču kirgai:

— Kaččokkua, tua oigiel puolel jo algavui ”reboloin tulen” tansi.

Toven kogo taivas ylen terväh muutui da oli täyzi tuldu yläh da alah hyppijää. Keldazenvihandat tulet buiteku juoksendeltih taivastu myö.

Yhtelaigua rubei nägymäh alahan ruskei juno.

— Kaččokkua, sinisty! — sidä nägyy harvoin, — kirgai ken-lienou.

Siniine läikähtih sie ylähän ihan reboloin tulen piäle.

— En ole nikonzu nähnyh nengostu čomuttu, — sanoi Viera.

Taivas losnijen ozutteli čomuttu, tulet lenneltih sinne da tänne.

— ”Reboin tulet” tullah päiväzespäi. Päiväine tuou sugahazii, lähempi muadu net allettah losnie. Ollah net korgies taivahas, voibi olla korgevuttu 100 kilometrii, — sanoi Vieral tuattah.

Rahvas seižottih sie puoli čuassuu, sit ”reboloin tulet” allattih hävitä, kaikin lähtiettih kodiloih.

— Näitgo sinä, mama, ikkunaspäi reboloin tuldu? — kyzyi Viera tulduu pertih.

— Näin, konzu sammutin tulet. Kuhn’an ikkunaspäi nävyttih net ihmellizet tulet tansuičijat, — vastai muamo.

— Hyvä, ku reboin tulet ei nävytty mennyt suovatan. Silloi minä olin läževynnyh, niidy ei suannus nähtä diedöin da buaban ikkunaspäi, — sanoi Viera da algai jaksavuo.

Tossupiän oli pyhäpäivy. Murginan jälles Tan’a algai piirdämizen. Enzimäi piirdi ”reboin tulet” pienel bumuagal. Sit otti škuapaspäi suurimman piirustuslistan azetti sen stolal. 2 čuassuu Tan’a väritteli pastelil suurdu listua. Nosteli listua, navedii sidä divanal da loittombi kaččeli sidä, sit myös siirdi stolale da ielleh jatkoi värittämisty. Illakse piirustus oli valmis.

Tuatto da muamo juodih kuhn’al koufeidu, kučuttih tytärdy juomah čuajuu. Tan’a tuli valmehen piirustuskenke, vahnembat hämmästyttih:

— Tämä sinun piirustusruado on ihan taideilijan ruado, — kiitti tuattah.

— Tulougo sinus piirustai? — kyzyi muamah.

— Minus tulou agronomu! Minä tahton kazvattua kaikenluaduzii syömizii da äijän kukkua. No vie ainos tahton piirustella, — vastai tytär.

Nikolai tuli pihalpäi, konzu jaksoihes, kuuli paginan kuhn’alpäi. Tuli sinne da sanoi:

— A minus tulou kokki-keittäi. Minul roih oma restoruanu.

— Se on ylen hyvä suunnitelmu, — sanottih vahnembat yhteh iäneh.

— Kenellebo annat nengoman čoman piirustuksen vai jätät kodih? A toinah myöt sen? — kyzeli Nikolai sizärdy.

— En myö. Lahjuan sen diedöile. Hänel keviäl täydy 70 vuotta, — vastai Tan’a.

— Mittuine hyvä roih lahju, tyttäreni, — sanoi tuatto da taputti lapsen olgupiädy.

Tossupiän Tan’a andoi pienen kuvan reboloin tuleh näh luonnon-tiedo opastajale. Irina Vasiljevna kiitti da ozutti sen kaikile lapsile.

— Panemmo sen kluasan seinäle, a minä teile kerron ližiä reboloin tuleh näh.

Reboloin tuldu suau nähtä pohjoses da vie muapallon toizel puolel. Suau sidä nähtä Jevropasgi.

— Olettogo kaikin nähnyh suovattan reboloin tuldu?

— Olemmo nähnyh tämän mostu luonnon iluo? — yhteh iäneh vastattih lapset.

Niidy paginoi, reboloin tuleh näh lapsien keskes, jatkavui vie kodvan.

Virboivicat

Sulakuun alus oli Virboipyhäpäivy. Suovattan Anastasija kucui lapsii čomendamah virboiviččazii. Susiedu toi hänel suuren tukun pajun oksii. Valgiet urvazet oldih ihan ku bobazet da pehmiet, ku kažin poigazet. Paju ozuttau kaikil: kevät on tulluh!

Buabo oli jo valmistannuh erivärizii bumuagoi da nuorazii, langoi da nožniččoi stolal.

Lapset kaikin tuldih yhtel aigua. Alguammo ruavon. Pienel stolal mall'ukas oldih jo valmehekse čomendetut virboivičat. Buabo pehmies bumuagas oli luadinuh ruuzukukkazii da vihandoi lehtii. Ruuzut oldih keldazet, valgiet, valpahanruskiet da muzavanruskiet.

— Oi, mittuot ollah čomat! Opastatgo meidy nengomii luadimah? — kyzeli Tan'a.

— Alguammo enzimäi luadie kukkazii kebjiembii, — muhahtih da vastai Anastasija-buabo. Käis hänel oldih karamelibumuagazet, kiänämmö bumuagazen kaksikerdazekse, a sit vie nellikerdazekse, aloitammo varuajen leikkomah ylähämpäi puolipyöräzikse, sit net rupistammo yhteh, leikkuammo vihandan lehtyön, kiinitämmö langal, kukkaine on valmis. Nygöi sen sivommo varbazeh.

Kaikin lapset allattih leikkuamah da luadimah kukkazii. Anastasija kačoi kui leikkuau Viera. Häi rupisti huuluot vastakkai da hyvin leikkai enzimäzen leikavuksen. Ieleh avvutti buabo:

— Keriämmö bumuagazen rullazeh, sivommo, a sit sormuzil levittelemmö yläpuoldu. Moine tuli hyvä kukkaine! A nygöi sen tartuttammo pajun oksah.

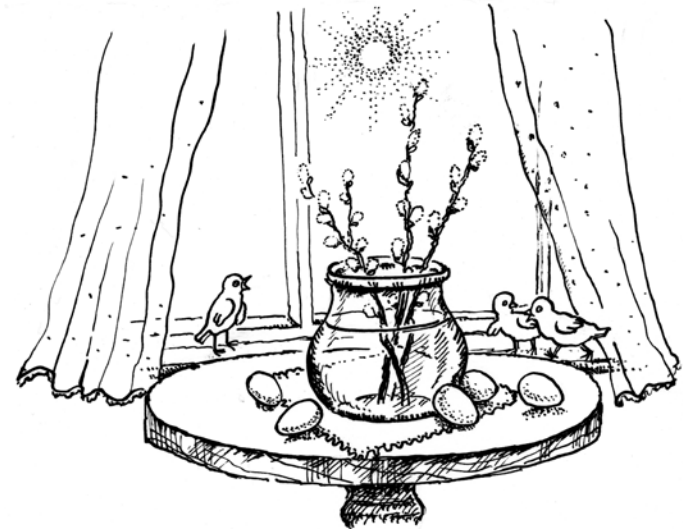
— A myö kaikin yhtes rubiemmo leikuamah ruuzun ozazii, vallikkua iče paperin väri, mittuine teidy mielyttäy. Täs on jogahizel malli, leikakkua mallii myöte kaheksatostu palua.

— Myö Vieranke luaimmo ruuzuloi jo valmistettulois palois. Enzimäzeh riädyh keriiämmö vai nelli palua, toizeh — kuuzi, a kolmandeh panemmo kaheksa. Kiinitämmö hyvin alahanpäi, joga ozazen kiänämmö ulgopuolel, tulou ruuzuine muzavanruskien värine.

— Passibo ku ozutitto, ei ole jygei ruado, ylen čomat ruuzut roijah dai virboivičat čomendutah, — kiirehel sanoi Natalja.

Lapset ruattih toine toizel avvuttajen. Konzu ruado loppiettih, buabo opasti lapsii virboittajien runozii, sanoi:

— No, enzimäi čomendetut virboivičat pidäy kirikös siunata. Juommo čuajun da syömmö palazin piiruaduo, sit lähtemmo kirikköh.

Anastasija keräi kai vičat suureh poimiččuh da kandoi kirikköh.
Buat'uška pyhitetyl viel siunai kai vičat da vie iče vihmutti lapsii
pyhitetyl viel.

Kodih lähtijes buabo andoi joga lapsel kirjutetun runozen, Viera
algai sidä lugie:

Virboi varboi tuorehekse tervehekse.
Tuliekse vuvvekse. Viččaine sinule
Palkaine minule.
Vellakse nedälikse, enämbäkse ei sua.
Äijänpäivän ruskeijäiččy
Minul tulgah palkakse.

Keväthuondeksen teatru

Tuli jo lämmembi aigu. Konstantin-diedöi uskaldi ozuttua lapsil kummalizen luonnon spektaklin. Buabo-Anastasija jo tahtoi kävvä kaččomah kezämökkii, oldih jälgimäzet tuučat, net jätettih teplitsoin piäl äijy lundu. Pakičči susiedua Konstantinua sinne käymäh da ei maltannuh uskuo, mikse häi nenga äijäl ihastui. Vastai: — Tiettäväine, kävymmö sinne, tahtotah mejjänke lähtie abuniekat. Kahtel mašinal sinne mennä olis parembi, ottazimmo lapsii kevät-teatrua nägemäh.

Anastasijal oli hyvä mieli, ku lähtöy heijänke vie nuori mies, suau nostua luandalaspäi kartohkat, ku kevätvezi niidy ei kastas. Aleksei da Akim kerrottih ystävil sih matkah näh. Yksi Viera ei voinnuh lähtie: heijan kluassu pyhänpiän oli menemäs tyttiteatrah uuttu spektaklii kaččomah. Häi vie uskaldi kaikil kerduo spektaklih näh, ku hyö ei unohtetanne hänel kerduo kevätluonnon muuttumizeh näh.

Pyhänpiän huondeksel kahtel mašinal ajettih mökkilöi kaččomah. Vaikku kiänyttih meččypuolel, diedöi azetti mašinan, sanoi: — Nygöi ielleh astummo jallai, tiettäväine, ken tahtonnou mejjänke kävvellä.

Anastasija vastah sanoi:

— En minä lähte hangie myö kävelemäh. Sinä, Konstantin, voit mennä lapsienke, a Juurii minuu vedäy paikalleh da sie minul

avvuttau. Kuni työ kävelettö, minä lämmitän päčin da pastan lapsil vastenostettuloi luandalaspäi kartohkoi.

Juurii da Anastasija ajettih ielleh, lapset hillevyttih, ku ruvettih kuulumah eriluaduzet iänet. Konstantin rubei hilläl iänel sellitämäh:

— Meile astuo pidäy ylen hilläh, tua lähimäzel suole kerävyttih linnut kevät päivästy sluavimah da ičelleh puarua suamah.

Lapset ei hyvin ellendetty, mih näh menöy pagin, no hillevyttih. Astujien hangie myö, matku algavui. Minuutan viijen peräs suolpäi rubei kuulumah iäni:

— Gul-gul-gul! Gul-kulugul! Gul-gul!

Lapset hillevyttih, Akim kzyzi:

— Ongo nämmä iänet linduloin?

Natalja vastai:

— Minä arbain, iänet ollah tedrilöin, meile biologien urokal kerrottih.

Tedrit nygöi ollah soittimil.

— Midäbo se tarkoittau: Ollah soittimil? — kzyzi Aleksei.

— Tedrilöin kukit keviäl tansitah da soitetah, enne pezien luadimistu, — vastai Konstantin-diedöi. A sit, konzu tedrikana mielddy tedrikukkih, hyö yhtes luajtah muale pezä, kunne kana muniu 6–10 jäiččiä da haudou niidy kolme puolenke nedälii, a sit jo lämmembäl aigua kuorispäi piästäh tedrilöin poigazet.

Diedöi loppi kerdomizen, da kaikin hilläkkazin hiivottih lähemi iäni, kaččomah keviän ihmellisty teatrua. Läs kahtukymmendy tedrikukkiloi juoksendeltih da hypittih pienel suopalal, ylen äijäl suutuksis toine toizen piäl.

Net oldih värilöil muzavansiniset. Händy oli huaroitettu, siivien sullat oldih ihan ku pystyi. Linduloin piälöis ylähembäl puolel nävyttih

suuret ruskiet täplät. Iänet niilöin oldih kumiet, kogo suon alovehel kuului: gul-gul-gul-gul-kulu-gul. Kukit buiteku valmistuttih toruamah, hypittih toine toizen ies. Juoksendeltih siivet levälleh, gulguttajen da pyörijen, nökil toine tostu tabailen.

Loitombi, tuhjon juuril istuttih ruspakonkirjavat tedrikanat, net oldih pienembät kukkiloi.

Lapset vaikkani kodvu kačottih da diivittihes: nikonzu nengomua teatrua ei oldu nähty! Mustoiteltih sidä, kui ennen suolpäi kuultih iäni, no ei maltettu uskuo, mittuine teatru kerävyvy suon pinnal.

Ei sidä nägemätä sua uskuo, hot' ken kerdonou, sidä pidäy nähtä.

Hyväl mielel siiryttih kodidorogahpäi, a teatru jatkoi ruaduo.

Terväh piästih Anastasijan kodih, sie jo oldih valmehet pastetut kartohkat da suolatut ogurčat. Tämänmostu magiedu et syö, gu et kävelle kevätmečäs hangie myö.

Vihandu kando da vihandu kivi

Kevät tuli hilläzeh. Vie oraskuun puoles välis mečas äijis kohtis oli lundu. Uuličat, tied da pihat oldih jo lumettah.

— Hyvä ku tulis vihmu, sit se suluas kai lumet, — pagiži tuattah Juurii poijienke, kuduat oldih menemäs školah. Akim kyzyi:

— Tata, sano meile, ole hyvä, kuibo kivel voijah kazvua vihandat sammalet? Pihal on ihan vilu, mua on vie ihan jias, a kivi on katettu vihandal sammalel.

— En nygöi rubie teile sellitelemäh, a tahtozin kuččuo teidy da tuttavii lapsii oraskuun enzymäzel päiväl käymäh yhtes kevätmeččäh. Ku roinnou hyvä ilmu, minä lähtizin teijän kel, da vie uskaldi lähtie Vieran tuattah.

— Se olis ihan hyvä. Kyzymmö toizil lapsil, tahtotahgo hyö mejjän kel meččiä kaččomah.

Školah mennes vastavuttih Tatjanan, Nikolain da Vieranke.

— Lähtettögo mejjän kel kevätmeččiä kaččomah? — kyzyttih vellekset yhtel iänel.

— Oi, minul pidäy kyzyö tuatal da muamal, suaugo minul teijänke mennä?

— Mejjän tata sanoi, sinun tuattas jo uskaldi lähtie mejjän kel.

Kaikin lapset kuultih tädä uudistu hyväl mielel, vaiku toivotettih hyviä siädy.

Tuli se päivy. Päiväine pastoi, taivas oli ihan puhtas, ni yhty pilvie ei nägynyh. Sovitunnuon 10 aigua huondestu, lapset ruvettih kerävymäh kaksozien koin pihah. Viera tuli yhtes tuatan kel. Tuattahgi oli ihastunnuh vastavustu. Hyö Juuranke oldih hyvät ystävät jo školanaigua, ku sidä yhtes loppiettih.

Kaikil lapsil oldih kumisuappuat jallois da lämmät sovat piäle, a alazet oli peitetty kormaniloih. Kevätilmu hyvin puaksuh muuttuu. Marija tuli jälgimäine, sanoi:

— Prostikkua minuu, ku myöhästyin!

— Ei ole suurdu hädiä. Emmo sinuu jättänys, — sanoi Juurii.

Kaikin oldih menemäs sinne, kus talvel oli hiihtoladu.

Mečän reunal lapsijoukko seižatui, algavuttih kyzymykset:

— Kaččokkua, tua mägyččäzel nägyy suuri kando, ihan palazen peräs on kivi, niilöin piäl hyvin nägyy vihandu väri, — sanoi Juurii.

Kaikin juostih kaččomah. Kando oli suuri, nävyttih sen sangiet juuret, kuduat oldih muan piäl. Palazen peräs oli kivi, metrin korgevus. Kando dai kivi oli katettu vihandal sammalel.

— Kaččokkua, kui luondo ozuttau meile puhtahii kohtii. Sammal kazvau vai sie, kus on puhtas ilmu. Enzimäi nägyy pieni palaine, a sit ylen terväh kattavuu kogo kiven piällys dai kannon kohtu, kudai oli leikattu. On täl kannol dai kivel igiä. Juuret oldih muas, a nygöi piästäh jo ilmah.

Pienembät jo allattih kižata. Viera kyzeli:

— Midäbo tua loitombi nägyy?

Tuattah vastai:

— Älä varua. Ei net olla elävät. Sie myös nävytäh kivet da kannot, ku täs ennen oli kypsy pedäimeččy. Puut on pilatut da vietty linnah, a myö tiä talvel piimö hiihtokilboi, a nygöi voimmo luadie roblön, kuivii oksii löydyy tiä hot' mi.

Erähis kohtis vie nägyy lundu. Vieran tuattah sanoi lapsil, täs kevät ilmoittau talvel:

— Ole hyvä, mene iäres. Tuli minun valdu luonduo muuttua.

Vihmu toi keviän

Viera kirgai:

— Minä täs lövvin sinizii kevätkukkazii!

— Oi, a tiä on ylen äiju valgieloi kukkazii, toine toizes kiini!

Terväh joukko tuli järven rannal. Brihačut kannettih kuivii oksii da allattih navedie robl'uo. Juurii azetteli lapsii, iče pidi sormie suun piäl, hilläzeh sanoi:

— Jouččen!

Lapset hillevyttih ylen terväh. Tua lammen toizel puolel on niilöin pezä. Terväh tiä ruvetah uidelemah pienet jouččenien poigazet.

Nouzemmo tuanne: kiven da kannolluo, sie huogavummo, emmo rubie perehty pöllättelemäh.

Tuatat purrettih syömizet da juomizet reppuloispäi. Terväzeh joga lapsen käis oli muovikuppi čuajuu da kartohkušipainiekku toizes.

— Passibo sinule, Juurii, ku kučuitto meidy kevätkävelyl, — sanoi Nikolai.

Keviäl hyvin nägyy mečas, kui talvi karkuou iäres, a kevät ottau valdua enzimäzil kukkazil da linduloin pajozil.

Kuunelkua kaikin, kui čomasti necie, ihan korgies taivahas, kuuluu peiboizen kevätpajoine.

Oraskuu enzimäzel nedälil kahtennu päivänny, ylen äijäl vihmu. Mua algai vihanduo, puut dai tuhjot muutettih värilöi.

Lapset myös muutettih piällys sobii, ku pihal tuli lämmembi ilma. Oli aigu eččie kevätsobii.

— Viego nenne talvisovat päittäneh teile sygyzyl? Kezäl työ hyvin kazvoitto. Nämmägi lövvetyt kevätsovat ozutetahes pienikse, no yhten kuun voitto niis kävvä školah, — pagiži muamo Akiman da Alekseinke.

Päivy päiviä ilma lämmeni. Päiväine läpetti, maailmua lämmitti, buiteku saneli:

— Minä teile kezän tuon!

Oli jo aigu valmistuo kezämökkilöil. Puolen kuun välis buabat da diedöit varustuttihes lähtemäh mual. Puavil-diedöi soitti Anastasijal, kyzeli:

— Mustetahgo lapset tulla kaččomah juablokkupuuloin kukkimistu?

Tämä kevät tuli aijembi, enzimäzet juablokkupuuloin kukazet jo avavutah.

— Olisgo pyhänpiän hyvä aigu tulla teile lapsien kel?

— Vois tulla, ku lapset vie opastutah školah. Pyhäpäivy on jo 23 päivy oraskuudu. Sadu kohonah jo valgenou. Ei sua

vuottua kezälomua, puut jo loppietah kukindu, pidäy tulla, — vastai Anastasija.

— Minä voin tulla hebozel teidy ottamah, — sanoi Puavil.

— Passibo kučundas. Minä soitan lapsien vahnembil, sellitän heijän kel. Onnuako ollah jo valmehet käymäh kaččomah kezämökkilöi, a siepäi olis kebjiembi piästä hebozel, — vastai buabo.

— Minä tulen hyväl mielel teidy vastuamah hebozel. Se lapsile ainos on parembi, — ližai diedöi.

Buabat da diedöit jo nellänpäin mendih kezämökkilöil. Hyö tilattih suuri mašin, ku yhtes vediä sinne kai tavarat.

Oli jo ilmu lämmin, enämbi 20 graduussii, a ruaduo ogrodois liženi joga päiviä. Abuniekat, vahnembien lapset, tuldih pyhänpiän huondeksel. Anastasijan poigu da nevesky tuldih jo suovattan huondeksel avvuttamah kazvishuonehii kohendamah. Heijänke tuldih Tan'a da Nikolai, kudualoi äijäl mielytti tuliju matku kukkijoi juablokkupuuloi kaččomah yhtes ystävien kel. Tan'a valmisti koin ižändil lahjan, pirdi piirustuksen, kus täydevästi kukittih juablokkupuut. Se oli pyöritetty da kiäritty toizeh suurembah listah, ku ei murčevus.

Huondeksel jo kaheksan aigua allattih kerävyö lapset. Diivittihes Anastasija-buaban tomuattutaimenih, kuduat häi kazvatti kois ikkunal. Niilöin sortu oli eriluaduine, tomuatat kazvettih ei ylen karjoikse da oldih sliivoin nägözet, a väril keldazet. Vie häi kaivoi monivuodizii kukkii, kudualoi sygyzyl ei nägynyh heijän pihal.

Počin pojat pajettih

Matku siirdyi. Buabo da diedöi istuttih skamn'azel, paginua heile täydyi kogomatkakse. Lapset istuttih puujuašeikkazil. Kaikin l'ubuittihes kezän luonduo. Meččy oli valpasvihandu, läbinägyjy, ihan ku kruuževo. Erähis kohtis mua oli ihan valgei kukkijoin kukkazien täh. Linnut pajatettih. Viera kirgai:

— Kägöi!

Toven ihan lähäl heläväl iänel algai oman, ku-ku — pajon kägöi. Suuren kodvan kukkui. Diedöi sanoi:

— Enzimäzen kerran tänä keviän kuulin kägöin kukundua. Pitkiä igiä elämmö, ku se kukui suuren kodvan.

Heboine toi gostii jo kodipihah. Aleksei ihmetteli:

— Midä iäniä tua kuuluu?

— Ihan ku počinpoigazien vingundu, — vastai diedöi.

Lähembi piästyy pihah, nähtih počinpoigazii, juoksendelijoi sinne-tänne.

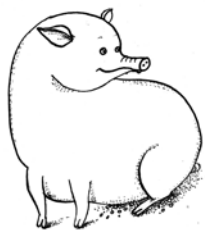
— Oi, hyväine aigu! Ollahgo kai 15 poigastu pajettu? Luaitah net nygöi äijy pahua, — sanoi diedöi.

— On meidy täs joukko, suammo net kiini, — vastai Anastasija buabo.

Diedöi sidoi hevozen koivun rungoh vakusteli lapsii:

— Älgjä kiirehtäkkiä, ku poččizet ei põllästyttäs da juostas loitombi. Tua, pellon aijas emäpočči, muakezoidu kylböy. Se on turval avvannuh aijan veriän da lähtennyh mennytkezän muatukkuh vierettelemähes, — selliteli buabo lapsile.

— Kaččokkua mittuine nygöi se on mustu!

Kaikkii suurim poigaine virui vačalleh kukkuvavol, se oli oijendannuh sorkat da ozuttihes vie suurembakse. Ezijaloin välis nägyi vihandu palloine, kuduadu se n'äcytti söi. Virujan poččizelluo juoksi nuori emändäine Liiza, kirgai:

— Mene iäre kukkuvavolpäi! — Iče itki da viiputteli vičal.

— Kogo vavon turbazel kaivoit, algukukkazien taimenii katkoit!

Sil aigua kaksi poigastu borčuittihs, turbazil tōngittih toine tostu, tartuttih leugoih, a sit juostojalloil toine toizel peräh. Toizet kiirehel heile peräh, hyvä gu brihačut ehtittih niile vastah. Poigazet põllästyttih da azetuttih, hillevyttih, a sit algavui rōhkeh:

— Rōh-rōh-rōh! Myō tās kodvazen kevätpäivāzes päivitymmō.

Liiza juoksi syōmizienke juvvas, kučui poččizii:

— Posut, posut, posut! Tulgua syōmäh.

Juvvas oli mädžötettylöi kypsii kartohkoi da kagrusuurimua, andoi poččizil niidy oppie, a iče siirdyi aidahpäi, poigazet kiirehtettih peräh.

Sil aigua Ignat, nuori iżāndy, myōs syōmizel muanitti emäpoččii aidah.

Terväh kogo poččipereh oli kerätty aidah, vaste sit Ignat tervehtii gostii:

— Prostikkua, ku tämä pereh ozutti teile nengoman karkuondu-spektaklin. Sebäillen tervehtettih toine tostu. A Viera, rožazet ruskiet, sanoldi:

— Minuu myöte, tämä spektakli oli ylen hyvä!

Kaččuo sidä, toven oli hyvä, no kaikin tiettih kogo piha ollus myllin mällin, ku niidy ei voinnus kerätä uvvessah aidah. Rinnal haukui koiru, no oli čiepis kiini, počizet sidä varattih, rinnal ei mendy.

Taloin lapset kučuttih ystävii vie kaččomah lehmykarjua.

Tuoreh voi

Feodosija buabo valmisti vie ozuttamistu lapsil. Kučui heidy:
— Tulgua tänne, minä ozutan teile, kui tuorehtu voidu stolal suaja.

Buaban kuulo talven aigua paheni, häi ni kuulluh ei poččizien pagenendua. Vastuamah lapsii buaballuo tuli Liiza. Buabo saneli:

— Kaččokkua, tämä on separator, se eroittau slivkat maidolois.

Iče jo valoi majjot, separatoran astieh. Konehtu algai pyōrittä, se hillāzeh hurizi, jo rubei nägymäh slivkoin tulendu. Yhtes butkas bankah tuldih slivkat, a toizespäi rengih valui razvatoi maido. Slivkat oldih sagiet.

— Nämmä slivkat viemmō kuhn'al, lämmäh muigenemah. A minä teile ozutan jo valmistu, kudai hyvin muuttuu voikse.

— Kaččokkua, lapset, värtinäh, — iče nosti puukeppizen da ozutti lapsil.

No ei se olluh keppi, ku alimazes puoles nävyttih koukkuzet. Iče algai sidä keppisty punoittua, da muga tervāzeh, a sit sanoi:

— Kaččokkua tiä jo hyvin nägyy voimuruzii. Nosti värtinän, jīānyh maido valui, a voi jäi koukkuzen piäl.

Sliivkat terväh muututtih voipalakse. Buabo ielleh jatkoi:

— Nygöi minä pezen voin. Häi kuadoi viluu vetty voipalan piäle, huuhtella voidu pidäy kaksi-kolme kerdua.

— Sil aigua pieni emändy otti piimat da kuadoi rengih, sanoi:
— Hyvä juomine roih pienil vazazil.
A buabo ližai voih suolua, sotki da pani astieh, vie nevvoi:
— Oletto nähnyh kui slivkois tulou tuoreh voi, sidä työ voitto tänäpäi leivänpiäl voidua. A Vieral oldih omat huolet, kyzyi:
— Voizingo minä nähtä Kirjoidu?
— Vazat ollah vie tahnuos, tulevai kaččomah, — sanoi emändy.
Viera ei ni tundenuh vazazii, net talven aigua kazvettih suurembikse. No sie aidazes käveltih uvvet, keviäl kannetut vazazet.
— Työ talvenaigua kazvoitto dai vazazet kazvettih. Sygyzyl oliitto pienembät, a nygöi oletto hyvin kazvanuh, — saneli emändy.
Brihačut yhtes Ignatanke juostih kaččomah hebozii. Pieni sälgyne Nopsu kazvol oli jo ihan muamanjytys. Kiirehel juoksendeli da hirnahelihes kovasti, sieraimetgi puhalduttih. Pihapellol sai hyvin juoksendella, kon’ušis olles ei suannuh. Konstantin-diedöi sanoi:
— Sälgyzet tahtotah juoksendella ihan muga, kui työ, lapset.

Valgieloil kukkazil kukkijat juablokkupuut

Murginan syödy kaikin kiirehtettih juablokkupuuloin al. Sie oli suuri vahnaigaine stola. Ymbäri stolas oldih ihan moizet stuulat.

Juablokkupuut tävvelleh kukittih. Valgielois kukis läbi ei suannuh nähtä sinisty taivastu. Anastasija-buabo kyzyi:

— Tahtottogo työ kaikin kuunella suarnua Engelizeh näh, vai kerron lapsil myöhemin?

— Kerro meile kaikile, — vastai Konstantin diedöi.

— Mustattogo työ lapset mennytkezän suarnallistu vihmuvaru? Sidä vahnuu mustua vartu, kuduan piäl työ liimaitto karameli bumua-gazis luaittuloi kukkazii?

— Tiettäväine mustammo, — vastai Akim.

— Nygyi ylähänpäi kukitah juablokkupuut. Mulloi oli mustu varzi, a nygöi on valgei kukkuvarzi. Verno mustatto engelizeh näh, kudai lähti Suomeh Luadogan Valamoin monasterispäi. Engelizen siivi oli jännnyh pahalleh juašiekoin keskeh. Monasterin monuahat, kuduat pajettih Luadogan monasterispäi, rakendettih uuzi monasteri järven rannal Heinyvien alovehel. Engelizel oli sie hyvä olla. Se oli jo vahnu murennuh engeli, kudai muutui suurien pruazniekoin aigua eläväkse muanvardoiččijakse engelikse. Engilysty eläviä sai nähtä vai ylen uskojazzil ihmizil.

Oli ÄijyPäivy. Monasterih tuli äijy uskojāzii gostii. Engeli lendeli kaiken monasterin pihan, kävyi syömäläh, sit meni istumah Jumalan Muaman Obrazan piäle. Äijänpäivän sluužbu oli ihmelline omil ihalmoittuloil virzuloil da pyhil malituloil. Igumen vedi liturgiedu, a sit oli Ristankandamine ymbäri kirikös. Buat’uškät da igumen oldih kullannvärizis sovis. Kogo pruazniekan vägi astuttih sytytettylöin tuohuksienke käis. Igumen saneli:

— Hristos nouzi kuoliloispäi! Kaikin vastah vesselil helävil iänil vastattih:

— Toven, toven sanot, nouzi!

A sit liturgii vie kodvan jatkui. Oli vie ihmelline pruazniekkalline murgin, kudian enne syöndiä igumen siunai. Syömisty oli kaiken luadstu: savvutettuu lohtu, lammasžarkoidu, ylen magiedu pashua da kuliččoi. Kaikin enzimäzeks otettih, ruskiekse väritettylöi, kanan jäiččii. Sinisiibi Engeline istui obrazan piäle, kus ihan lähäl istuttih vahnat karjalazet. Engeline tuli lähembi Irina-buabua da kuundeli heijän paginoid, Irina-buabo sanoi:

— Keviäl, konzu ruvetah tävvelleh kukkimah juablokat lähten Luadogan monasterih käymäh. Engelizel rodiihes ylen atkal omua kodii Karjalas, pidi silmäl Irina-buabua.

Häi jatkoi paginua:

— Olin sie yhten kerran lapsennu oman buabanke ihan sil aigua, konzu kukittih juablokkupuut. Äijäl tahton nähtä sen mostu kummalist aigua. Engeliine myös musteli sidä aigua, konzu eli Luadogan Valamois.

— Tuli se lämmin aigu, konzu allattih kukindu juablokkupuut.

Engeliine löydi Irina-buabua, terväzeh heityi buaban olgupiäle da šupahutti hänele:

— Ota minuu Luadogan Monasterih. Ylen äijäl himoittau kodih.

— Hyvä. Kyzyn huomei igumenal, suaugo ottua sidä vahnaa, murennuon siivenke, engelisty Luadogan Valamoih? — sanoi Irina da kuuli vastah:

— Passibo, sinul!

Enne lähtendiä Irina-buabo kävyi ottamah sinisiibiengelisty, kudian yksi siibi ei vie olluh kohendettu. Vastai igumenua, tervehtii händy, kyzyi siunausta da engelizen ottamistu Luadogan Valamoih, ližäkse jatkoi:

— Tunduu minul, tämä engeline ylen äijäl tahtou keviäl kävvä kodih.

Igumen siunai Irinua da sanoi:

— Voitto ottua engelin. Minul myös tunduu, se sinisiibine engeliine tahtou mennä omassah monasteri-kodih.

Igumen siunai ristol myös engelizen. Kämmenel virujan, engelizen syväin, särähtih.

Algavui kezäkuu. Joukko vahnoi karjalazii lähtiettih Luadogan Valamoih. Irinan laukus virui engeliine, kiäritty šulkuzeh paikkah.

Ihan lähäl Valamoin luostarii tapahtui ihmelline kummu: Engeliine muutui oigiekse engeliks, Irinan sumkah jäi vai šulkuine paikku da engelizen murennuot siivet. Net Irina andoi kohendettavakse luostarin ombelijal Annal, vahnal karjalazel naizel, ku häi maltoi korjata da omella ihan hyvin, midä vai tahtoi. Toizennu päivänny kogo luostarin vägi dai gostät nähtih kolmešuarazen pruazniekkku-tuohuksen piäl, ikkunnan pinnal oli kiinitetty korjattu Sinisiivine engeli.

A elävy sinisiivine engeliine jo lendi tuttavien engeliloin luo.

— Oi, Sinisiivi, tullit uvvessah mejän luo. Nygöi ved’ jät tänne elämäh?

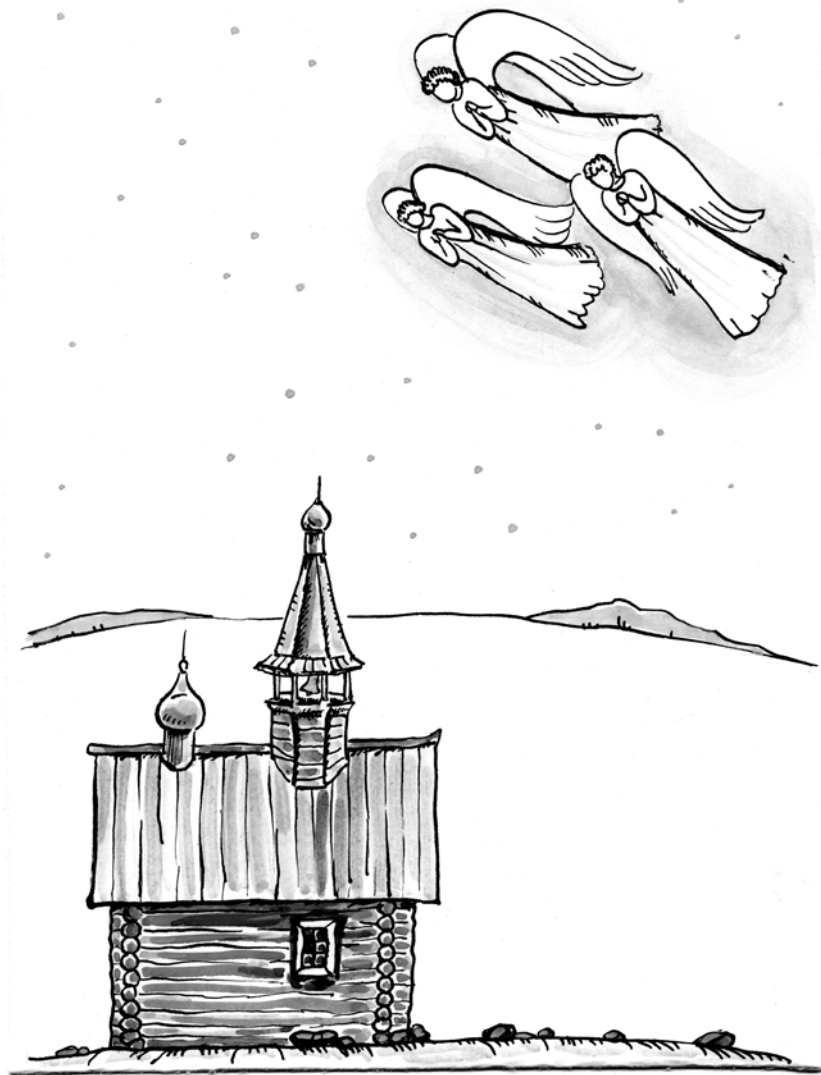
— Vihandusiibine engeliine kyzeli ystäviä.

— Minä enzimäi kaččelen, midä tiä on muuttunuh?

A sit yhtes lenneltih joga kohtah. Nähtih kirikkölöi, kuduat oldih ylen hyvin korjattu. Koit da muut huonukset on myös korjattu da mualattu. A omenapuut täydevästi kukittih da ozutettih, mittuine puhtahus on täyttänh kogo monasterin alovehen.

Sie monasterin kirikös Sinisiibi ainos silmäli Irinua. Yhtenny huondeksen gost’at kerävyti matkah. Ekskursovodu sanoi:

— Tänäpäi menemmö loitombi kaččomah ihan uuttu kirikkyö. Se on rakendettu vahnoin ven’alazien mallin mugah. On se Pyhä

Vladimirin kirikkö. Kaččokkua, tua puuloin tagan se jo nägyy. A tua on pienempi kirikkö, se on Pyhä Aleksandran Nevskoin kirikkö.

Suures Pyhä Vladimiran kirikös sinisiibiangeliine ihasteliibes suurdu kirikön zualua, altarii, mualattuloi seinii da obrazoi. Sinisiibi šupahutti Irinan korvah:

— Kačo, seinis on ihan moine väri, ku minun siivis.

— Ihan tottu, yksisamaine väri on! Sit kyzyi:

— Tahtotgo jääjä tänne Valamoin monasterih? Oletgo nähnyh mittuine hyvä luondo tiä on?

— Olen ihastelluhs meččii, kivimägilöi, Luadogan järvie. Minul tiä on ylen hyvä olla. Buiteku ni konzu ei olluh voinua da ni midä pahua kogo eländy aijas. Ylen äijäl suvaičen tädä luonduo. Jiän tänne luondonvardoiččijäkse engelikse. Siivigi minun parani!

A sit Sinisiibi toizien engelizien kel lennettih loitombi luadogujärven piäle.

Kaikin lapset dai vahnemat istuttih vaikkani, kuuneltih Anastasija-buaban kerdomustu. Diedöin rožii myö juostih kyynälet:

— Jogahizel ristikanzal oma kodi on armas! Dai Sinisiivel myös oma kodi on kallehemi kallistu.

— Olis hyvä meilegi konzu tahto kävvä Valamoih! — sanoi Marija.

— Oi, minägi tahtozin nähtä sinisiibi engelisty! — ihasteliibes Viera.

— Nygöi tuon teile ihan täh čuajun, — sanoi nuori emändy

Toi čuajuu da raparperi-mandžoi piiruan. Lämmäl aijal raparperit oldih jo suurikse kazvettu, a myö niilöin varzil täyttimmö suuren magien piiruan.

— A mandžoit on otettu jäškuapas päi. Piiruas vastavuttit uvvet dai vahnat luonnon annetut ristikanzale, lahjat, — sanoi nuorempi emändy da kučui tyttölöi avvuttamah.

Sizäldö

<i>Algusana lapsile</i>	3
Kylmykuun pakkazet	4
Lapset kirjutetah Pakkasukole.	9
Lumiukkopäivy	13
Lumitytön kirjaine Vierale	16
Uuvven koin pruazniekku Talvi Miikulan päivän aigua . .	19
Pruazniekan valmistamine	23
Pakkasukko da Lumityttö tuodih iluo da lykkyy	26
Viera opastuu luistelema	31
Tuhu pakkazien peräs	35
Pyhälaskus on seiččie nedälii Äijähpäivässäh	38
Viera läževyi da parani	42

Tunnustammo ”Kalevalua”	50
Ihmelline Sampo	56
Uvvesah školah	59
Reboin tulet tansitah taivahas	62
Virboivicat	66
Keväthuondeksen teatru	69
Vihandu kando da vihandu kivi	72
Vihmu toi keviän	75
Počin pojat pajettih	77
Tuoreh voi	79
Valgieloil kukkazil kukkijat juablokkupuut	81

Марьюкка Патракка

ПОСЛЕ ЛЕТА ПРИХОДИТ ЗИМА

Рассказы на ливвиковском наречии карельского языка

Перевод на карельский язык *Тамара Щербакова*

Редактор *Светлана Кондратьева*

Художник *Ольга Икконен*

Подписано в печать 14.05.2014. Формат 60×84¹/₁₆.

Печать офсетная. Усл. печ. л. 5,11.

Тираж 300 экз. Заказ № 374.

Издательство «Версо».
185031, г. Петрозаводск, наб. Варкауса, 1а.

Отпечатано в ООО «Версо».

1997
Ikkonen O.

9 785919 971375